

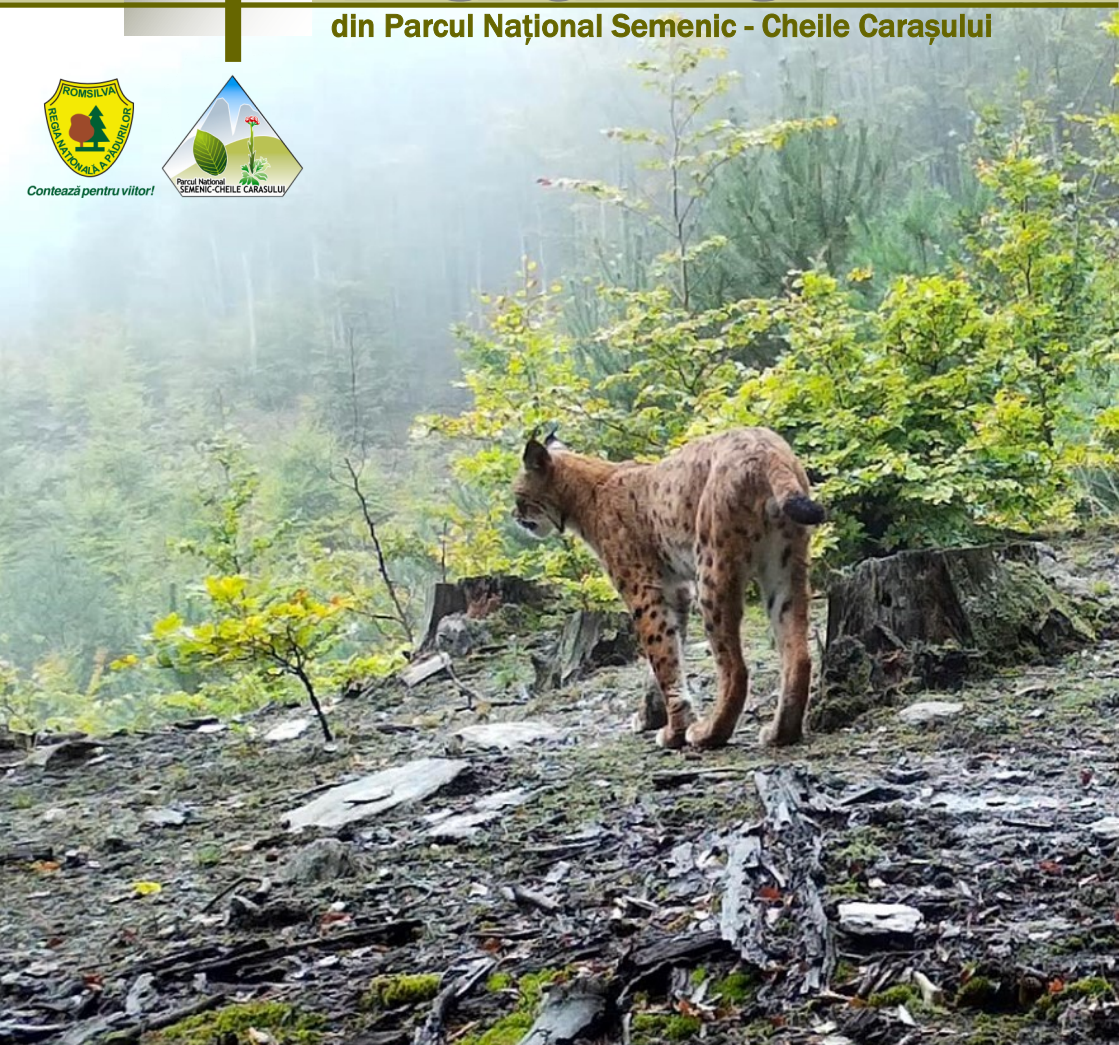
Administrația Parcului Național Semenic - Cheile Carașului

Traseul tematic **Fauna**

din Parcul Național Semenic - Cheile Carașului

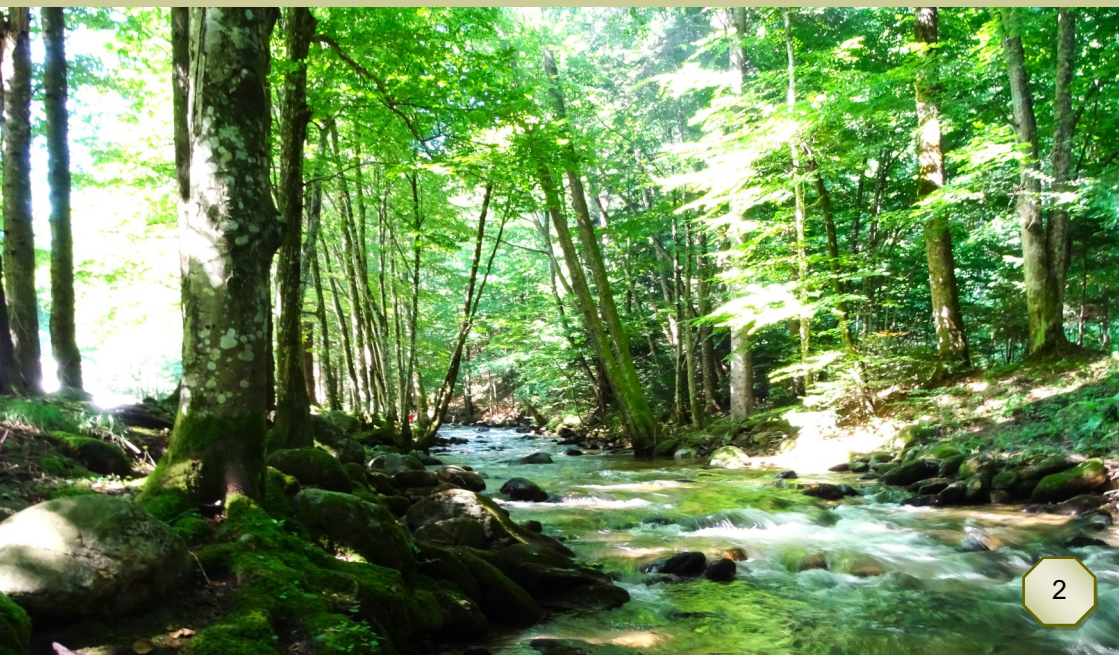
Contează pentru viitor!

Descoperă 🌀 Trăiește 🌀 Protejează

Cuprins

1. Vizitează	3
2. Acces	4
3. Facilități	5
4. Activități	6
5. Traseul tematic	7
6. Vila Klaus	25
7. Stăvilarul Klaus	27
8. Monumentul	30
9. Troița	31
10. Capela	32
11. Parcul Național	33
12. Recomandări	35

Vizitează!

Valea Bârzavei și traseul tematic sunt situate în Rezervația Naturală Bârzăvița din Parcul Național și Situl de Importanță Comunitară Semenic—Cheile Carașului, oferind oportunități numeroase pentru desfășurarea activităților recreative și educative. Pădurea mixtă de foioase și rășinoase ce acoperă întreaga vale până la malurile râului de munte, crează un spațiu atractiv pentru a petrece câteva ore în mijlocul naturii. Varietatea vegetației și a faunei de vertebrate și nevertebrate justifică pe deplin parcurgerea traseului tematic.

Acces

Valea Bârzavei este situată în apropierea localității Văliug (stațiunea Crivaia), județul Caraș-Severin, sud-vestul României.

Acces auto pe drumul județean

- ◆ DJ582D, drum asfaltat Văliug (intersecția DJ582 cu DJ582D) - Crivaia, distanța 3,8 km.

Acces pedestru pe traseele turistice

- ◆ Traseul turistic, marcaj punct albastru, Cuptoare - Crivaia, distanța 8,0 km.
- ◆ Traseul turistic, marcaj punct albastru, Semenic - Crivaia, distanța 4,7 km.
- ◆ Traseul turistic, marcaj cruce roșie, Semenic - Vila Klaus, distanța 6,3 km.
- ◆ Traseul turistic, marcaj cruce roșie, Comarnic - Vila Klaus, distanța 5,9 km.

Facilități

Infrastructura de vizitare, pe traseul tematic:

- ◆ Drum de piatră, pe traseul Crivaia - Vila Klaus (DJ582D).
- ◆ Două locuri de popas la capetele traseului (Crivaia, Vila Klaus).
- ◆ Două parări neamenajate lângă Cantonul Silvic Crivaia și la Vila Klaus.

Infrastructura de cazare, alimentație publică și campare:

- ◆ Peste zece pensiuni, restaurante, terase la Crivaia.
- ◆ Locuri de campare cu cortul (neamenajat) în Poienile Crivaia și Klaus.

Servicii de ghidare și interpretare a naturii:

- ◆ Ghidare asigurată de rangerii Administrației Parcului Național Semenic—Cheile Carașului.

Activități

- ◆ Vizitarea Rezervației Naturale Bârzăvița și a arborilor seculari.
- ◆ Plimbare recreațională pe drumul DJ582D Crivaia - Cantonul Bârzăvița.
- ◆ Alergare pe drumurile forestiere și trasee turistice.
- ◆ Drumeție pe traseul turistic Comarnic – Semenic, marcaj cruce roșie.
- ◆ Cicloturism pe drumul DJ582D Cantonul Crivaia - Cantonul Bârzăvița .
- ◆ Relaxare, terapie în pădurile din Bârzăvița.
- ◆ Artă fotografică (fotografie artistică, documentară, științifică a peisajului, a speciilor de arbori, plante, păsări, amfibieni, reptile, insecte, etc.
- ◆ Artă plastică (pictură, acuarelă, grafică) în valea Bârzăvița.
- ◆ Studiul morfologiei și geologia rocilor metamorfice sau sedimentare.
- ◆ Desfășurarea activităților educative cu elevii și studenții, cu tematica: faună, floră, vegetație, arii protejate.
- ◆ Aplicații practice, profesionale în diverse domenii ale științelor vieții.
- ◆ Cunoașterea istoriei stăvilărilor Klaus și a transportului de lemn pe râul Bârzava.

Traseul tematic

Lungime: 3,4 km. **Diferența de nivel:** 100 m (Crivaia 620 m altitudine; Vila Klaus 720 m altitudine). **Timp de parcurgere:** 1 h. **Tematica** panourilor:

- ◆ Speciile de nevertebrate: anelide (viermi, râme, lipitori), moluște (scoici, melci), artropode (miriapode, raci, paianjeni, insecte).
- ◆ Speciile de vertebrate: osteichthyes (pești), reptile (șopârlă, șarpe), aves (păsări), mamifere (vidră, jder, bursuc, mistreț, râs, lup, cerb).

Nr	Panoul	Latitudine / Longitudine
1	Traseul tematic Fauna din PNSCC	45,19762 / 22,01143
2	Râmă; Lipitoare	45,19516 / 22,01227
3	Scoica mică de râu; Melc	45,19276 / 22,01154
4	Racul de ponoare; Miliped	45,19062 / 22,00899
5	Fluturile vărgat; Păianjenul cu picioare lungi	45,18844 / 22,00755
6	Păstrăv de munte; Mreană vânătă	45,18563 / 22,00472
7	Buhai de baltă; Salamandra de uscat	45,18401 / 22,00404
8	Vîpera cu corn; Gușter	45,18113 / 22,00305
9	Huhurezul mare; Șorecar comun	45,17898 / 22,00338
10	Corb; Ciocănitoare cu spate alb	45,17647 / 22,00241
11	Vidră; Jderiul de copac	45,17420 / 22,00182
12	Bursuc; Porc mistreț	45,17254 / 22,00082
13	Pisică sălbatică; Râs	45,17189 / 21,99922
14	Cerb; Căprior	45,17093 / 21,99792
15	Lup; Urs	45,17026 / 21,99799
16	Stăvilarul Klaus; Vila Klaus, Monumentul; Traseul tematic Fauna din PNSCC	45,17022 / 21,99800

În parcul național au fost identificate 672 de specii de faună din care protejate la nivel național, european și internațional: 90 Lista roșie națională; 41 Convenția de la Berna; 17 Convenția de la Bonn; 31 Directiva „Habitat”; 19 Directiva „Păsări”.

Traseul tematic are rol educativ oferind informațiile necesare caracterizării speciilor de faună din punct de vedere al stării de conservare (Lista roșie, IUCN), nivelului de protecție, clasificării științifice, morfologiei, comportamentului, scheletului, dentiției, dietei, reproducerii, habitatului de hrănire și habitatului de adăpost.

Fauna definește totalitatea viețuitoarelor din regnul animal. Specia este unitatea de bază a biodiversității și reprezintă ansamblul de organisme ce cuprind animale cu anumite trăsături ereditare comune. Speciile au descendență comună și se diferențiază prin particularități morfologice, fiziologice, ecologice, conferind o caracteristică ridicată de variabilitate.

Traseul tematic

Fauna din Parcul Național Semenic - Cheile Carașului

Consiliul parcului
Administrația Parcului Național
Semenic - Cheile Carașului
www.pnsccc.ro

672 specii de faună din care protejate la nivel național, european și internațional:
90 Lista roșie națională.
41 Convenția de la Berna.
17 Convenția de la Bonn.
31 Directiva „Habitat”.
19 Directiva „Păsări”.

Fauna definește totalitatea viețuitoarelor din regnul animal.

Specia este unitatea de bază a biodiversității și reprezintă ansamblul de organisme ce cuprind animale cu anumite trăsături ereditare comune.

Speciile au descendență comună și se diferențiază prin particularități morfologice, fiziologice, ecologice, conferind o caracteristică ridicată de variabilitate.

Nevoile speciilor pentru a supraviețui:

Habitat de adăpost - zona în care structura biotică și abiotică să fie neafectată de activități umane și exploatarea de resurse.
Habitat de maternitate - zonă fără prezență umană.

Habitat de hrănire - zona în care există suficientă hrană vegetală, animală, detritus și apă.

Habitat de iernat - zona caldă în care trăiește pe perioada rece din habitatul prioritar.

Culoar de migrație - zona liniară foarte lungă, fără amenințări directe asupra speciilor.

Structura ecosistemelor naturale:

87,0% Păduri.
0,3% Tufărișuri.
10,1% Pajiști, pășuni, fânețe.
0,1% Stâncării.
0,1% Acvatic.

Structura ecosistemelor seminate:

1,2% Livezi și alte culturi complexe.
1,0% Culturi agricole.

Structura ecosistemelor artificiale:

0,2% Construcții.

Starea de conservare a unei specii este un indicator al probabilității ca specia respectivă să continue să supraviețuiască în prezent sau în viitor.

Habitat acvatic

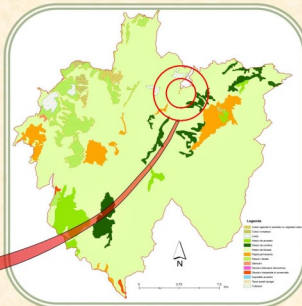
Habitat terestru

Habitat aeriene

Habitat subteran

Vertebrate

Nevertebrate

Vila Klaus

Mamifere

(vidră, jder, bursuc, mistret, râs, lup, cerb)

Aves

(păsări)

Reptile

(șopărlă, șarpe)

Amfibieni

(broaște, salamandre)

Osteichthyes

(pești)

Artropode

(miriapode, raci, paianjeni, insecte)

Moluste

(scoici, melci)

Anelide

(viermi, râme, lipitori)

Stațiunea Crivaia

Denumire populară: Râmb

Stare de conservare (Lista roșie IUCN): risc scăzut, pe cale de dispariție, dispărută.

Protejată la nivel: național, european

Clasificare științifică:

- Regn: Animalia
- Încrângătură: Annelida
- Clasă: Clitellata
- Ordin: Opisthophora
- Familie: Lumbricidae
- Gen: Lumbricus
- Specie: *Lumbricus terrestris*

Morfologie:

- Lungime: 15-25 cm.
- Greutate: 2-4 g.
- Culoare: roz.
- Acoperire: blană, pene, solzi; piele; carcasă, cochilie.
- Membre: picioare; larpi; înotătoare; nu are.
- Urechi: lungi, scurte, fără urechi.
- Coarne: mari, mici, fără coarne.

Comportament:

- Longevitate: 4-8 ani
- Număr juvenil: 20
- Viteză de deplasare: 20 m/h.
- Suprafața teritoriului: 5 m² (19m/noaptea)

Schelet:

- Endoschelet (schelet în interiorul organismului, coloană vertebrală internă).
- Exoschelet (carcasă, cochilie, externă).
- Exoschelet cartilagos (tesut puternic cartilagos, extern).
- Schelet hidrostatic (cavități segmentate, pline cu lichid, interne).

Dentile:

- Dinți mari, molari puțin adânci și plăți (erbivore).
- Dinți ascuțiți, cu canini adânci (carnivore).
- Dinți, o combinație între erbivore și carnivore.
- Fără dinți.

Dieta:

- Erbivore (mănâncă plante):
  - Frugivore (mănâncă fructe).
  - Nectarivore (mănâncă nectar).
  - Florivore (mănâncă flori).
  - Granivore (mănâncă boabe).
  - Xilofagi (mănâncă lemn).
  - Folivore (mănâncă frunze).
- Carnivore (mănâncă animale).
- Omnivore (mănâncă plante și animale).
- Detritivore (mănâncă părți vegetale și animale descompuse și fecale).
- Paraziți (mănâncă sângele altui animal).

Reproducere:

- Ovipare (după ouă).
- Vivipare (nasc pui vii complet dezvoltati).
- Ovovivipare (ouăle rămân în corpul mamei până eclozează).

Habitat de hrănire:

- Aerian: Daer; ornamentamental arborilor; liziera pădurii; aliniamente de arbori.
- Teresru: păduri; stâncăni; pașaji.
- Acvatic: flori; lacuri; băi.

Habitat de adăpost:

- Aerian: cub; scoarță; sub scoarță.
- Teresru: cules; încăperi construite din lemne.
- Subteran: bătog/vizună în pământ; fisură în stâncă; peșteră; galerie în pământ.
- Acvatic: sub pietre și rădăcini; în sedimente.

Denumire populară: Lipitoare

Stare de conservare (Lista roșie IUCN): risc scăzut, pe cale de dispariție, dispărută.

Protejată la nivel: național, european

Clasificare științifică:

- Regn: Animalia
- Încrângătură: Annelida
- Clasă: Clitellata
- Ordin: Hirudindida
- Familie: Hirudinae
- Gen: Hirudo
- Specie: *Hirudo medicinalis*

Morfologie:

- Lungime: 5-15 cm.
- Greutate: 0,8-3,8 g.
- Culoare: verde cu dungi maro
- Acoperire: blană, pene, solzi; piele; carcasă, cochilie.
- Membre: picioare; larpi; înotătoare; nu are.
- Urechi: lungi, scurte, fără urechi.
- Coarne: mari, mici, fără coarne.

Comportament:

- Longevitate: 2-8 ani
- Număr juvenil: 50 ouă
- Viteză de deplasare: 15 m/h.
- Suprafața teritoriului: 5 m².

Schelet:

- Endoschelet (schelet în interiorul organismului, coloană vertebrală internă).
- Exoschelet (carcasă, cochilie, externă).
- Exoschelet cartilagos (tesut puternic cartilagos, extern).
- Schelet hidrostatic (cavități segmentate, pline cu lichid, interne).

Dentile:

- Dinți mari, molari puțin adânci și plăți (erbivore).
- Dinți ascuțiți, cu canini adânci (carnivore).
- Dinți, o combinație între erbivore și carnivore.
- Fără dinți.

Dieta:

- Erbivore (mănâncă plante):
  - Frugivore (mănâncă fructe).
  - Nectarivore (mănâncă nectar).
  - Florivore (mănâncă flori).
  - Granivore (mănâncă boabe).
  - Xilofagi (mănâncă lemn).
  - Folivore (mănâncă frunze).
- Carnivore (mănâncă animale).
- Omnivore (mănâncă plante și animale).
- Detritivore (mănâncă părți vegetale și animale descompuse și fecale).
- Paraziți (mănâncă sângele altui animal).

Reproducere:

- Ovipare (după ouă).
- Vivipare (nasc pui vii complet dezvoltati).
- Ovovivipare (ouăle rămân în corpul mamei până eclozează).

Habitat de hrănire:

- Aerian: Daer; ornamentamental arborilor; liziera pădurii; aliniamente de arbori.
- Teresru: păduri; stâncăni; pașaji.
- Acvatic: flori; lacuri; băi.

Habitat de adăpost:

- Aerian: cub; scoarță; sub scoarță.
- Teresru: cules; încăperi construite din lemne.
- Subteran: bătog/vizună în pământ; fisură în stâncă; peșteră; galerie în pământ.
- Acvatic: sub pietre și rădăcini; în sedimente.

Specie

Habitatul speciei

Specie

Habitatul speciei

Denumire populară: Scoica mică de râu

- Stare de conservare** (Lista roșie IUCN): risc scăzut; pe cale de dispariție; dispărută.
- Protecția la nivel:** Național; European
- Clasificare științifică:**
- Regn: Animalia
  - Încrângător: Mollusca
  - Clasă: Bivalvia
  - Ordin: Unionida
  - Familie: Unionidae
  - Gen: Unio
  - Specie: *Unio crassus*
- Morfologie:**
- Lungime: 3-7 cm
  - Greutate: 10-30 g
  - Culoare: maro cu dungi albe.
  - Acoperire: blană; penă; solzi; piele; fără dinți.
  - Dieta: Erbivore (măncă plantă); Frugivore (măncă fructe); Nectarivore (măncă nectar); Florivore (măncă flori); Granivor (măncă boabe); Xilofagi (măncă lemn); Folivore (măncă frunze); Carnivore (măncă animale); Omnivore (măncă plantă și animale); Detritivore (măncă părți vegetale și animale descompuse și fecale); Paraziți (măncă sângele altui animal).
- Reproducere:**
- Ovipare (depun ouă)
  - Vivipare (nasc pui vi complez dezvoltati)
  - Ovovivipare (ouăle rămân în corpul mamei până eclozează)
- Habitat de hrănire:**
- Aerian: Daer; coronamentul arborilor; Iziera pădurii; alimentarea de arbori.
  - Terestru: păduri; stâncăni; pașaji.
  - Acvatic: râuri; lacuri; bălți.
- Habitat de adăpost:**
- Aerian: cub; scorbură; sub scoarță
  - Terestru: cules; încăperi construite din lemn, în frunze.
  - Subteran: băltoag/vizuină în pământ; înșură în stâncă; peștera; galerie în pământ;
  - Acvatic: sub pietre și rădăcini; în sedimente.

- Schelet:**
- Endoschelet (schelet în interiorul organismului, coloană vertebrală internă)
  - Exoschelet (carcasă, cochilie, externă)
  - Exoschelet cartilagineos (tesut putemic cartilagineos, extern)
  - Schelet hidrostatic (cavități segmentate, pline cu lichid, interne)

Specie

Habitatul speciei

Denumire populară: Melc

- Stare de conservare** (Lista roșie IUCN): risc scăzut; pe cale de dispariție; dispărută.
- Protecția la nivel:** Național; European
- Clasificare științifică:**
- Regn: Animalia
  - Încrângător: Mollusca
  - Clasă: Gastropoda
  - Ordin: Stylommatophora
  - Familie: Helicidae
  - Gen: Drobiaea
  - Specie: *Drobiaea banatica*
- Morfologie:**
- Lungime: 4.5 cm
  - Greutate: 5 g
  - Culoare: Maro cu dungi albe.
  - Acoperire: blană; penă; solzi; piele; carcasă; cochilie.
  - Membre: picioare; țărpi; fotoțoare; nău are.
  - Urechii: lungi; scurte; fără urechi.
  - Antene: mari; mici; fără antene.
- Comportament:**
- Longevitate: 8 ani
  - Număr juvenil: 80 ouă
  - Vițea de deplasare: 0,048 km/h
  - Suprafața teritoriului: 10 m²

- Schelet:**
- Endoschelet (schelet în interiorul organismului, coloană vertebrală internă)
  - Exoschelet (carcasă, cochilie, externă)
  - Exoschelet cartilagineos (tesut putemic cartilagineos, extern)
  - Schelet hidrostatic (cavități segmentate, pline cu lichid, interne)

Specie

Habitatul speciei

Denumire populară: Scoica mică de râu

Stare de conservare (Lista roșie IUCN): risc scăzut; pe cale de dispariție; dispărută.

Protecția la nivel: Național; European

Clasificare științifică:

- Regn: Animalia
- Încrângător: Mollusca
- Clasă: Bivalvia
- Ordin: Unionida
- Familie: Unionidae
- Gen: Unio
- Specie: *Unio crassus*

Morfologie:

- Lungime: 3-7 cm
- Greutate: 10-30 g
- Culoare: maro cu dungi albe.
- Acoperire: blană; penă; solzi; piele; fără dinți.
- Dieta: Erbivore (măncă plantă); Frugivore (măncă fructe); Nectarivore (măncă nectar); Florivore (măncă flori); Granivor (măncă boabe); Xilofagi (măncă lemn); Folivore (măncă frunze); Carnivore (măncă animale); Omnivore (măncă plantă și animale); Detritivore (măncă părți vegetale și animale descompuse și fecale); Paraziți (măncă sângele altui animal).

Reproducere:

- Ovipare (depun ouă)
- Vivipare (nasc pui vi complez dezvoltati)
- Ovovivipare (ouăle rămân în corpul mamei până eclozează)

Habitat de hrănire:

- Aerian: Daer; coronamentul arborilor; Iziera pădurii; alimentarea de arbori.
- Terestru: păduri; stâncăni; pașaji.
- Acvatic: râuri; lacuri; bălți.

Habitat de adăpost:

- Aerian: cub; scorbură; sub scoarță
- Terestru: cules; încăperi construite din lemn, în frunze.
- Subteran: băltoag/vizuină în pământ; înșură în stâncă; peștera; galerie în pământ;
- Acvatic: sub pietre și rădăcini; în sedimente.

Schelet:

- Endoschelet (schelet în interiorul organismului, coloană vertebrală internă)
- Exoschelet (carcasă, cochilie, externă)
- Exoschelet cartilagineos (tesut putemic cartilagineos, extern)
- Schelet hidrostatic (cavități segmentate, pline cu lichid, interne)

Denumire populară: Melc

Stare de conservare (Lista roșie IUCN): risc scăzut; pe cale de dispariție; dispărută.

Protecția la nivel: Național; European

Clasificare științifică:

- Regn: Animalia
- Încrângător: Mollusca
- Clasă: Gastropoda
- Ordin: Stylommatophora
- Familie: Helicidae
- Gen: Drobiaea
- Specie: *Drobiaea banatica*

Morfologie:

- Lungime: 4.5 cm
- Greutate: 5 g
- Culoare: Maro cu dungi albe.
- Acoperire: blană; penă; solzi; piele; carcasă; cochilie.
- Membre: picioare; țărpi; fotoțoare; nău are.
- Urechii: lungi; scurte; fără urechi.
- Antene: mari; mici; fără antene.

Comportament:

- Longevitate: 8 ani
- Număr juvenil: 80 ouă
- Vițea de deplasare: 0,048 km/h
- Suprafața teritoriului: 10 m²

Schelet:

- Endoschelet (schelet în interiorul organismului, coloană vertebrală internă)
- Exoschelet (carcasă, cochilie, externă)
- Exoschelet cartilagineos (tesut putemic cartilagineos, extern)
- Schelet hidrostatic (cavități segmentate, pline cu lichid, interne)

Specie **Habitatul speciei** **Specie** **Habitatul speciei**

Denumire populară: Racul de ponoare

Stare de conservare (Lista roșie IUCN): **Risc scăzut**; **C**ipe cale de dispariție; **C**isparită.
Protețată la nivel: **N**ațional; **E**uropean; **P**roantar
Clasificare științifică:
 Regn: Animalia
 Încrângătură: Arthropoda
 Clasă: Malacostraca
 Ordin: Decapoda
 Familie: Astacoidea
 Gen: Austropotamobius
 Specie: *Austropotamobius torrentium*

Morfologie:
 Lungime: 10 cm
 Greutate: 20-30 g
 Culoare: maro
 Acoperire: **B**lanș; **C**pene; **C**sozci; **C**piele; **C**;
Membre: **C**picioare; **C**aripi; **C**înotătoare; **C**nu are.
Urech: **C**lungi; **C**scurte; **C**fără urechi.
Antene: **C**mar; **C**îmic; **C**fără antene.

Comportament:
 Longevitate: 2-4 ani
 Număr juvenil: 40-70 ouă
 Viteza de deplasare: 1 m/s
 Suprafața teritoriului: 0,1 km²

Schelet:
Endoschelet (schelet în interiorul organismului, coloană vertebrală internă)
Exoschelet (carcasă, cochilie, externă)
Exoschelet cartilagineos (tesut putemic cartilagineos, extern)
Schelet hidrostatic (cavități segmentate, pline cu lichid, interne)

Denitile:
Dintiri mari, molari puțin adânci și plați (erbivore).
Dintiri ascuți, cu canini adânci (carnivore).
Dintiri, o combinație între erbivore și carnivore.
Fără dinți.

Dieta:
Erbivore (mâncâncă plante):
 Frugivore (mâncâncă fructe);
 Nectarivore (mâncâncă nectar);
 Florivore (mâncâncă flori);
 Granivore (mâncâncă boabe);
 Xilofagi (mâncâncă lemn);
 Folivore (mâncâncă frunze);
Carnivore (mâncâncă animale);
Omnivore (mâncâncă plante și animale);
Detritivore (mâncâncă părți vegetale și animale descompuse și fecale);
Paraziți (mâncâncă sângele altui animal).

Reproducere:
Ovipare (depun ouă);
Vipare (nasc pui vii complet dezvoltati);
Oovovipare (ouăle rămân pe corpul mamei până eclozează).

Habitat de hrănire:
Aerian: **D** aer; **C** ornamentamental arborilor; **C** izieră pădurii; **C** aliniamente de arbori.
Terestru: **C** păduri; **C** stâncării; **C** pașaji.
Acvatic: **C** râuri; **C** lacuri; **C** bălți.

Habitat de adăpost:
Aerian: **C** cub; **C** scorbura; **C** sub scoarță
Terestru: **C** cules; **C** înșepi construite din lemne.
Subteran: **C** băltoag/vizuină în pământ; **C** înșur în stâncă; **C** peștera; **C** galerie în pământ;
Acvatic: **C** sub pietre și rădăcini; **C** în sedimente.

Denumire populară: Miliped (mille - mii și ped - picior)

Stare de conservare (Lista roșie IUCN): **Risc scăzut**; **C**ipe cale de dispariție; **C**isparită.
Protețată la nivel: **N**ațional; **E**uropean
Clasificare științifică:
 Regn: Animalia
 Încrângătură: Arthropoda
 Clasă: Diplopoda
 Ordin: Julida
 Familie: Julidae
 Gen: Pachyulius
 Specie: *Pachyulius hungaricus*

Morfologie:
 Lungime: 2-800 mm
 Greutate: 1 g
 Culoare: maro
 Acoperire: **B**lană; **C**pene; **C**sozci; **C**piele; **C** carcasă; **C**ochilie
Membre: **C**picioare; **C**aripi; **C**înotătoare; **C**nu are.
Urech: **C**lungi; **C**scurte; **C**fără urechi.
Antene: **C**mar; **C**îmic; **C**fără antene.

Comportament:
 Longevitate: 7 ani
 Număr juvenil: 300 ouă
 Viteza de deplasare: 0,05 m/s
 Suprafața teritoriului: 2 m²

Schelet:
Endoschelet (schelet în interiorul organismului, coloană vertebrală internă)
Exoschelet (carcasă, cochilie, externă)
Exoschelet cartilagineos (tesut putemic cartilagineos, extern)
Schelet hidrostatic (cavități segmentate, pline cu lichid, interne)

Denitile:
Dintiri mari, molari puțin adânci și plați (erbivore).
Dintiri ascuți, cu canini adânci (carnivore).
Dintiri, o combinație între erbivore și carnivore.
Fără dinți.

Dieta:
Erbivore (mâncâncă plante):
 Frugivore (mâncâncă fructe);
 Nectarivore (mâncâncă nectar);
 Florivore (mâncâncă flori);
 Granivore (mâncâncă boabe);
 Xilofagi (mâncâncă lemn);
 Folivore (mâncâncă frunze);
Carnivore (mâncâncă animale);
Omnivore (mâncâncă plante și animale);
Detritivore (mâncâncă părți vegetale și animale descompuse și fecale);
Paraziți (mâncâncă sângele altui animal).

Reproducere:
Ovipare (depun ouă);
Vipare (nasc pui vii complet dezvoltati);
Oovovipare (ouăle rămân în corpul mamei până eclozează).

Habitat de hrănire:
Aerian: **D** aer; **C** ornamentamental arborilor; **C** izieră pădurii; **C** aliniamente de arbori.
Terestru: **C** păduri; **C** stâncării; **C** pașaji.
Acvatic: **C** râuri; **C** lacuri; **C** bălți.

Habitat de adăpost:
Aerian: **C** cub; **C** scorbura; **C** sub scoarță
Terestru: **C** cules; **C** înșepi construite din lemne.
Subteran: **C** băltoag/vizuină în pământ; **C** înșur în stâncă; **C** peștera; **C** galerie în pământ;
Acvatic: **C** sub pietre și rădăcini; **C** în sedimente.

Specia

Habitatul speciei

Specia

Habitatul speciei

Denumire populară: Fluturile vărgat

- Stare de conservare** (Lista roșie IUCN): Fris scăzut, Pe cale de dispariție, Disparută.
- Protețată la nivel:** Național, European, Prioritar
- Clasificare științifică:**
- Regn: Animalia
  - Încadrătură: Arthropode
  - Clasă: Insecta
  - Ordin: Lepidoptere
  - Familie: Erebidae
  - Gen: Euplagia
  - Specie: *Euplagia quadripunctaria*
- Morfologie:**
- Lungime: 52 - 65 mm anvergura ariplor.
  - Greutate: 1 g.
  - Culoare: negru cu dungi albe; portocaliu.
  - Acoperire: blană, pene, solzi, piele, carcasă, cochilie.
  - Membre: picioare, aripi, înotătoare, nu are.
  - Urechii: lungi, scurte, fără urechi.
  - Antene: mari, mici, fără coarne.

- Comportament:**
- Longevitate: 4 luni.
  - Număr juvenil: aproximativ 10 larve
  - Viteză de deplasare: 2 m/s
  - Suprafața teritoriului: maxim 0,2 km².
- Schelet:**
- Endoschelet (schelet în interiorul organismului, coloroadă vertebrală internă)
  - Exoschelet (carcasă, cochilie, externă)
  - Exoschelet cartilaginous (tesut puternic cartilaginous, extern)
  - Schelet hidratic (cavități segmentate, pline cu lichid, interne)

- Dențițe:**
- Dinți mari, molari puțin adânci și plați (erbivore).
  - Dinți ascuțiți, cu canini adânci (carnivore).
  - Dinți, o combinație între erbivore și carnivore.
  - Fără dinți.
- Dieta:**
- Erbivore (măncâncă plante):
    - Frugivore (măncâncă fructe)
    - Nectarivore (măncâncă nectar)
    - Florivore (măncâncă flori)
    - Granivore (măncâncă boabe)
    - Xilofagi (măncâncă lemn)
    - Folivore (măncâncă frunze)
  - Carnivore (măncâncă animale)
  - Omnivore (măncâncă plante și animale)
  - Detrivore (măncâncă părți vegetale și animale decompuse și fecale)
  - Paraziți (măncâncă sângele altui animal)

- Reproducere:**
- Ovipare (depun ouă)
  - Vivipare (nasc pui vii complet dezvoltati)
  - Ovovivipare (ouăle rămân în corpul mamei până eclozează)
- Habitat de hrănire:**
- Aerian: aer, coronamentul arborilor, izlizeră păduri, aliniamente de arbori.
  - Terestru: păduri, stâncării, pașiști.
  - Acvatic: burzi, lacuri, bălți.
- Habitat de adăpost:**
- Aerian: cub, scorbură, sub scoarță, plantă
  - Terestru: culcuș, încăperi construite din lemn.
  - Subteran: băltoag/vizuină în pământ, înșură în stâncă, peșteră, galerie în pământ,
  - Acvatic: sub pietre și rădăcini, în sedimente.

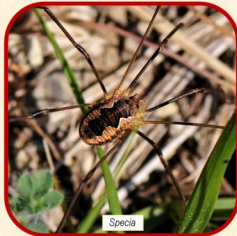
Denumire populară: Pajanjenu cu picioare lungi

- Stare de conservare** (Lista roșie IUCN): Fris scăzut, Pe cale de dispariție, Disparută.
- Protețată la nivel:** Național, European
- Clasificare științifică:**
- Regn: Animalia
  - Încadrătură: Arthropoda
  - Clasă: Arachnida
  - Ordin: Opiliones
  - Familie: Phalangidae
  - Gen: Phalangium
  - Specie: *Phalangium opilio*
- Morfologie:**
- Lungime: 6-9 mm corpul, 54 mm picioarele.
  - Greutate: 0,5 g.
  - Culoare: brun
  - Acoperire: blană, pene, solzi, piele, carcasă, cochilie.
  - Membre: picioare, aripi, înotătoare, nu are.
  - Urechii: lungi, scurte, fără urechi.
  - Coarne: mari, mici, fără coarne.

- Comportament:**
- Longevitate: 5 ani.
  - Număr juvenil: 50-100 ouă
  - Viteză de deplasare: 0,3 m/s
  - Suprafața teritoriului: 1 m².
- Schelet:**
- Endoschelet (schelet în interiorul organismului, coloroadă vertebrală internă)
  - Exoschelet (carcasă, cochilie, externă)
  - Exoschelet cartilaginous (tesut puternic cartilaginous, extern)
  - Schelet hidratic (cavități segmentate, pline cu lichid, interne)

- Dențițe:**
- Dinți mari, molari puțin adânci și plați (erbivore).
  - Dinți ascuțiți, cu canini adânci (carnivore).
  - Dinți, o combinație între erbivore și carnivore.
  - Fără dinți.
- Dieta:**
- Erbivore (măncâncă plante):
    - Frugivore (măncâncă fructe)
    - Nectarivore (măncâncă nectar)
    - Florivore (măncâncă flori)
    - Granivore (măncâncă boabe)
    - Xilofagi (măncâncă lemn)
    - Folivore (măncâncă frunze)
  - Carnivore (măncâncă animale)
  - Omnivore (măncâncă plante și animale)
  - Detrivore (măncâncă părți vegetale și animale decompuse și fecale)
  - Paraziți (măncâncă sângele altui animal)

- Reproducere:**
- Ovipare (depun ouă)
  - Vivipare (nasc pui vii complet dezvoltati)
  - Ovovivipare (ouăle rămân în corpul mamei până eclozează)
- Habitat de hrănire:**
- Aerian: aer, coronamentul arborilor, izlizeră păduri, aliniamente de arbori.
  - Terestru: păduri, stâncării, pașiști.
  - Acvatic: burzi, lacuri, bălți.
- Habitat de adăpost:**
- Aerian: cub, scorbură, sub scoarță
  - Terestru: culcuș, încăperi construite din lemn.
  - Subteran: băltoag/vizuină în pământ, înșură în stâncă, peșteră, galerie în pământ,
  - Acvatic: sub pietre și rădăcini, în sedimente.

Denumire populară: Păstrăv de munte

- Stare de conservare** (Lista roșie IUCN): risc scăzut; pe cale de dispariție; dispărută.
- Protejată la nivel:** național; european
- Clasificare științifică:**
- Regn: Animalia
  - Încrângătură: Chordata
  - Clasă: Actinopterygii
  - Ordin: Salmoniformes
  - Familie: Salmonidae
  - Gen: Salmo
  - Specie: *Salmo trutta fario*
- Morfologie:**
- Lungime: 0,2-0,9 m.
  - Greutate: 0,6-10 kg.
  - Culoare: brun-verzuiu cu pete roșii.
  - Acoperire: blană; pene; solzi; piele; carcasă; cochilie.
  - Membr.: picioare; aripi; înotătoare; nu are.
  - Urech.: lungi; scurte; fără urechi.
  - Coarne: mari; mici; fără coarne.

- Comportament:**
- Longevitate: 10-18 ani
  - Număr juvenil: 1000-1500 icoare.
  - Viteză de deplasare: 8 m/s.
  - Suprafața teritoriului: 1 km².
- Schelet:**
- Endoschelet (schelet în interiorul organismului, coloană vertebrală internă)
  - Exoschelet (carcasă, cochilie, externă)
  - Exoschelet cartilagos (tesut puternic cartilagos, extern)
  - Schelet hidrostato (cavități segmentate, pline cu lichid, interne)

- Dentile:**
- Dinți mari, molari puțin adânci și plăți (erbivore)
  - Dinți ascuțiți, cu canini adânci (carnivore)
  - Dinți, o combinație între erbivore și carnivore.
  - Fără dinți.
- Dieta:**
- Erbivore (mănâncă plante):
    - Frugivore (mănâncă fructe)
    - Nectarivore (mănâncă nectar)
    - Florivore (mănâncă flori)
    - Granivore (mănâncă boabe)
    - Xilofagi (mănâncă lemn)
    - Folivore (mănâncă frunze)
  - Carnivore (mănâncă animale)
  - Omnivore (mănâncă plante și animale)
  - Detritivore (mănâncă părți vegetale și animale descompuse și fecale)
  - Paraziți (mănâncă sângele altui animal)
- Reproducere:**
- Ovipare (depun ouă)
  - Vivipare (nașc pui vii complet dezvoltati)
  - Oovivipare (ouăle rămân în corpul mamei până eclozează)
- Habitat de hrănire:**
- Aerian: daer; coronamentul arborilor; liziera pădurii; aliniamente de arbori.
  - Terestru: păduri; stâncării; pajști.
  - Acvatic: fluturi; lacuri; bălți.
- Habitat de adăpost:**
- Aerian: culb; scorbură; sub scoarță
  - Terestru: cuicuri; încăperi construite din lemne
  - Subteran: bătog/vizină în pământ; fisură în stâncă; peșteră; galerie în pământ;
  - Acvatic: sub pietre și rădăcini; în sedimente.

Denumire populară: Mreață vânătă / Moioșag

- Stare de conservare** (Lista roșie IUCN): risc scăzut; pe cale de dispariție; dispărută.
- Protejată la nivel:** național; european
- Clasificare științifică:**
- Regn: Animalia
  - Încrângătură: Chordata
  - Clasă: Actinopterygii
  - Ordin: Cypriniformes
  - Familie: Cyprinidae
  - Gen: Barbus
  - Specie: *Barbus meridionalis*
- Morfologie:**
- Lungime: 0,1-0,4 m.
  - Greutate: 0,4-1,5 kg.
  - Culoare: verde-brun
  - Acoperire: blană; pene; solzi; piele; carcasă; cochilie.
  - Membr.: picioare; aripi; înotătoare; nu are.
  - Urech.: lungi; scurte; fără urechi.
  - Coarne: mari; mici; fără coarne.

- Comportament:**
- Longevitate: 10-15 ani
  - Număr juvenil: 500-900 icoare.
  - Viteză de deplasare: 5 m/s.
  - Suprafața teritoriului: 1 km².
- Schelet:**
- Endoschelet (schelet în interiorul organismului, coloană vertebrală internă)
  - Exoschelet (carcasă, cochilie, externă)
  - Exoschelet cartilagos (tesut puternic cartilagos, extern)
  - Schelet hidrostato (cavități segmentate, pline cu lichid, interne)

- Dentile:**
- Dinți mari, molari puțin adânci și plăți (erbivore)
  - Dinți ascuțiți, cu canini adânci (carnivore)
  - Dinți, o combinație între erbivore și carnivore.
  - Fără dinți.
- Dieta:**
- Erbivore (mănâncă plante):
    - Frugivore (mănâncă fructe)
    - Nectarivore (mănâncă nectar)
    - Florivore (mănâncă flori)
    - Granivore (mănâncă boabe)
    - Xilofagi (mănâncă lemn)
    - Folivore (mănâncă frunze)
  - Carnivore (mănâncă animale)
  - Omnivore (mănâncă plante și animale)
  - Detritivore (mănâncă părți vegetale și animale descompuse și fecale)
  - Paraziți (mănâncă sângele altui animal)
- Reproducere:**
- Ovipare (depun ouă)
  - Vivipare (nașc pui vii complet dezvoltati)
  - Oovivipare (ouăle rămân în corpul mamei până eclozează)
- Habitat de hrănire:**
- Aerian: daer; coronamentul arborilor; liziera pădurii; aliniamente de arbori.
  - Terestru: păduri; stâncării; pajști.
  - Acvatic: fluturi; lacuri; bălți.
- Habitat de adăpost:**
- Aerian: culb; scorbură; sub scoarță
  - Terestru: cuicuri; încăperi construite din lemne
  - Subteran: bătog/vizină în pământ; fisură în stâncă; peșteră; galerie în pământ;
  - Acvatic: sub pietre și rădăcini; în sedimente.

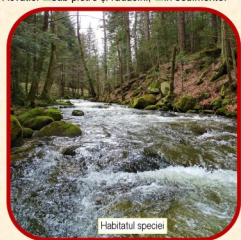
Specie

Habitatul speciei

Specie

Habitatul speciei

- Stare de conservare** (Lista roșie IUCN): risc scăzut; pe cale de dispariție; dispărută.
- Protejată la nivel:** național; european
- Clasificare științifică:**
- Regn: Animalia
  - Încrângătură: Chordata
  - Clasă: Amphibia
  - Ordin: Anura
  - Familie: Bombinatoridae
  - Gen: Bombina

Specie: *Bombina variegata*

- Morfologie:**
- Lungime: 7-8 cm.
  - Greutate: 2-12 g.
  - Culoare: spatele cenușiu, burta galben.
  - Acoperire: blană; pene; solzi; piele; carcasă; cochilie.
  - Membr.: picioare; aripi; înțotoare; nu are.
  - Urech.: lungi; scurte; fără urechi.
  - Coarne: mari; mici; fără coarne.

Comportament:

- Longevitate: 5-20 ani.
- Număr juvenil: 40 din 200 ouă.
- Viteză de deplasare: 1 m/s.
- Suprafața teritoriului: 0,1 km².

Schelet:

- Endoschelet (schelet în interiorul organismului, coloană vertebrală, internă).
- Exoschelet (carcasă, cochilie, externă).
- Exoschelet cartilaginos (tesut puternic cartilaginos, extern).
- Schelet hidrostatic (cavități segmentate, pline cu lichid, interne).

Dențițe:

- Dinți mari, molari puțin adânci și plăți (erbivore).
- Dinți ascuțiți, cu canini adânci (carnivore).
- Dinți, o combinație între erbivore și carnivore.
- Fără dinți.

Dieta:

- Erbivore (mănâncă plante):
  - Frugivore (mănâncă fructe).
  - Nectarivore (mănâncă nectar).
  - Florivore (mănâncă flori).
  - Granivore (mănâncă boabe).
  - Xilofagi (mănâncă lemn).
  - Folivore (mănâncă frunze).
- Carnivore (mănâncă animale).
- Omnivore (mănâncă plante și animale).
- Detritivore (mănâncă părți vegetale și animale descompuse și fecale).
- Paraziți (mănâncă sângele altui animal).

Reproducere:

- Ovipare (depun ouă).
  - Vivipare (nasc pui vii complet dezvoltati).
  - Ovovivipare (ouăle rămân în corpul mamei până eclozează).
- Habitat de hrănire:**
- Aerian: aer; ornamentatul arborilor; liziera pădurii; aliniament de arbori.
  - Terestru: păduri; stâncării; pajști.
  - Acvatic: râuri; lacuri; bălți.

Habitat de adăpost:

- Aerian: cub; scorbură; sub scoarță.
- Terestru: scuturi; încăperi construite din lemne.
- Subteran: bălțog/vizină în pământ; fisură în stâncă; peșteră; galerie în pământ; sub frunze.
- Acvatic: sub pietre și rădăcini; în sedimente.

- Stare de conservare** (Lista roșie IUCN): risc scăzut; pe cale de dispariție; dispărută.
- Protejată la nivel:** național; european
- Clasificare științifică:**
- Regn: Animalia
  - Încrângătură: Chordata
  - Clasă: Amphibia
  - Ordin: Caudata
  - Familie: Salamandridae
  - Gen: Salamandra

Specie: *Salamandra salamandra*

- Morfologie:**
- Lungime: 8-15 cm.
  - Greutate: 113 g.
  - Culoare: negru cu pete galbene.
  - Acoperire: blană; pene; solzi; piele; carcasă; cochilie.
  - Membr.: picioare; aripi; înțotoare; nu are.
  - Urech.: lungi; scurte; fără urechi.
  - Coarne: mari; mici; fără coarne.

Comportament:

- Longevitate: 14 ani.
- Număr juvenil: 2-7 ouă.
- Viteză de deplasare: 16 km/h.
- Suprafața teritoriului: 0,1 km².

Schelet:

- Endoschelet (schelet în interiorul organismului, coloană vertebrală, internă).
- Exoschelet (carcasă, cochilie, externă).
- Exoschelet cartilaginos (tesut puternic cartilaginos, extern).
- Schelet hidrostatic (cavități segmentate, pline cu lichid, interne).

Dențițe:

- Dinți mari, molari puțin adânci și plăți (erbivore).
- Dinți ascuțiți, cu canini adânci (carnivore).
- Dinți, o combinație între erbivore și carnivore.
- Fără dinți.

Dieta:

- Erbivore (mănâncă plante):
  - Frugivore (mănâncă fructe).
  - Nectarivore (mănâncă nectar).
  - Florivore (mănâncă flori).
  - Granivore (mănâncă boabe).
  - Xilofagi (mănâncă lemn).
  - Folivore (mănâncă frunze).
- Carnivore (mănâncă animale).
- Omnivore (mănâncă plante și animale).
- Detritivore (mănâncă părți vegetale și animale descompuse și fecale).
- Paraziți (mănâncă sângele altui animal).

Reproducere:

- Ovipare (depun ouă).
  - Vivipare (nasc pui vii complet dezvoltati).
  - Ovovivipare (ouăle rămân în corpul mamei până eclozează).
- Habitat de hrănire:**
- Aerian: aer; ornamentatul arborilor; liziera pădurii; aliniament de arbori.
  - Terestru: păduri; stâncării; pajști.
  - Acvatic: râuri; lacuri; bălți.

Habitat de adăpost:

- Aerian: cub; scorbură; sub scoarță.
- Terestru: scuturi; încăperi construite din lemne.
- Subteran: bălțog/vizină în pământ; fisură în stâncă; peșteră; galerie în pământ;
- Acvatic: sub pietre și rădăcini; în sedimente.

Specie

Habitatul speciei

Specie

Habitatul speciei

Vipera cu corn

- Stare de conservare** (Lista roșie IUCN): risc scăzut; pe cale de dispariție; dispărută.
- Protejată la nivel:** național; european
- Clasificare științifică:**
- Regn: Animalia
  - Încrângătură: Chordata
  - Clasă: Reptilia
  - Ordin: Squamata
  - Familie: Viperidae
  - Gen: Vipera
  - Specie: *Vipera ammodytes ammodytes*
- Morfologie:**
- Lungime: 0,9 m.
  - Greutate: 220 g.
  - Culoare: Cenușiu cu rumburi brune.
  - Acoperire: blană; pene; solzi; piele; carcasă; cochilie.
  - Membre: picioare; aripi; înotătoare; nu are.
  - Urechii: lungi; scurte; fără urechi.
  - Coarne: mari; mici; fără coarne.

Comportament:

- Longevitate: 22 ani
- Număr juvenil: 1-20
- Viteză de deplasare: 3 m/s.
- Suprafața teritoriului: 0,1 km².

Schelet:

- Endoschelet (schelet în interiorul organismului, coloană vertebrală, internă).
- Exoschelet (carcasă, cochilie, externă).
- Schelet cartilaginos (tesut puternic cartilaginos, extern).
- Schelet hidrostatic (cavități segmentate, pline cu lichid, interne).

Denție:

- Dinți mari, molari puțin adânci și plăți (erbivore).
- Dinți ascuțiți, cu canini adânci (carnivore).
- Dinți, o combinație între erbivore și carnivore.
- Fără dinți.

Dieta:

- Erbivore (mănâncă plante):
  - Frugivore (mănâncă fructe).
  - Nectarivore (mănâncă nectar).
  - Florivore (mănâncă flori).
  - Granivore (mănâncă boabe).
  - Xilofagi (mănâncă lemn).
  - Folivore (mănâncă frunze).
- Carnivore (mănâncă animale).
  - Omivore (mănâncă plante și animale).
  - Detritivore (mănâncă părți vegetale și animale descompuse și fecale).
  - Paraziți (mănâncă sângele altui animal).

Reproducere:

- Ovipare (depun ouă).
- Vivipare (nasc pui vii complet dezvoltati).
- Ovovivipare (ouăle rămân în corpul mamei până eclozează).

Habitat de hrănire:

- Aerian: aer; coronamentul arborilor; liziera pădurii; aliniamente de arbori.
- Terestru: păduri; săncăni; pașiști.
- Acvatic: râuri; lacuri; bălți.

Habitat de adăpost:

- Aerian: cub; scorbură; sub scoarță.
- Terestru: cuțus; încăperi construite din lemne.
- Subteran: băltoag/vizuină în pământ; fisură în stâncă; peșteră; galerie în pământ;
- Acvatic: sub pietre și rădăcini; în sedimente.

Gușter

- Stare de conservare** (Lista roșie IUCN): risc scăzut; pe cale de dispariție; dispărută.
- Protejată la nivel:** național; european
- Clasificare științifică:**
- Regn: Animalia
  - Încrângătură: Chordata
  - Clasă: Reptilia
  - Ordin: Squamata
  - Familie: Lacertidae
  - Gen: Lacerta
  - Specie: *Lacerta viridis*
- Morfologie:**
- Lungime: 0,4 m.
  - Greutate: 16-35 g.
  - Culoare: verde cu gât albastru.
  - Acoperire: blană; pene; solzi; piele; carcasă; cochilie.
  - Membre: picioare; aripi; înotătoare; nu are.
  - Urechii: lungi; scurte; fără urechi.
  - Coarne: mari; mici; fără coarne.

Comportament:

- Longevitate: 15 ani
- Număr juvenil: 6-20
- Viteză de deplasare: 1,5 m/s.
- Suprafața teritoriului: 0,1 km².

Schelet:

- Endoschelet (schelet în interiorul organismului, coloană vertebrală, internă).
- Exoschelet (carcasă, cochilie, externă).
- Schelet cartilaginos (tesut puternic cartilaginos, extern).
- Schelet hidrostatic (cavități segmentate, pline cu lichid, interne).

Denție:

- Dinți mari, molari puțin adânci și plăți (erbivore).
- Dinți ascuțiți, cu canini adânci (carnivore).
- Dinți, o combinație între erbivore și carnivore.
- Fără dinți.

Dieta:

- Erbivore (mănâncă plante):
  - Frugivore (mănâncă fructe).
  - Nectarivore (mănâncă nectar).
  - Florivore (mănâncă flori).
  - Granivore (mănâncă boabe).
  - Xilofagi (mănâncă lemn).
  - Folivore (mănâncă frunze).
- Carnivore (mănâncă animale).
  - Omivore (mănâncă plante și animale).
  - Detritivore (mănâncă părți vegetale și animale descompuse și fecale).
  - Paraziți (mănâncă sângele altui animal).

Reproducere:

- Ovipare (depun ouă).
- Vivipare (nasc pui vii complet dezvoltati).
- Ovovivipare (ouăle rămân în corpul mamei până eclozează).

Habitat de hrănire:

- Aerian: aer; coronamentul arborilor; liziera pădurii; aliniamente de arbori.
- Terestru: păduri; săncăni; pașiști.
- Acvatic: râuri; lacuri; bălți.

Habitat de adăpost:

- Aerian: cub; scorbură; sub scoarță.
- Terestru: cuțus; încăperi construite din lemne.
- Subteran: băltoag/vizuină în pământ; fisură în stâncă; peșteră; galerie în pământ;
- Acvatic: sub pietre și rădăcini; în sedimente.

Specie

Habitatul speciei

Specie

Habitatul speciei

Denumire populară: Huhurezul mare

- Stare de conservare** (Lista roșie IUCN): risc scăzut; pe cale de dispariție; dispărută.
- Protejată la nivel:** național; european
- Clasificare științifică:**
- Regn: Animalia
  - Încrângătură: Chordata
  - Clasă: Aves
  - Ordin: Strigiformes
  - Familie: Strigidae
  - Gen: Strix
  - Specie: *Strix uralensis*
- Morfologie:**
- Lungime: 59 cm corpul, 124 cm aripile.
  - Greutate: 1,5 kg.
  - Culoare: gri - maroniu
  - Acoperire: blană; pene; solzi; piele;
  - Membre: picioare; aripi; înțoțitoare; nu are.
  - Urech: lungi; scurte; fără urechi.
  - Coarne: mari; mici; fără coarne.

Comportament:

- Longevitate: 29 ani.
  - Număr juvenil: 2-4 ouă.
  - Viteză de deplasare: 20-30 km/h.
  - Suprafața teritoriului: 150 km².
- Schelet:**
- Endoschelet (schelet în interiorul organismului, coloană vertebrală, internă).
  - Exoschelet (carcasă, cochilie, externă).
  - Exoschelet cartilaginos (tesut puternic cartilagin, extern).
  - Schelet hidrostatic (cavități segmentate, pline cu lichid, interne).

- Dențițe:**
- Dinți mari, molari puțin adânci și plați (erbivore).
  - Dinți ascuțiți, cu canini adânci (carnivore).
  - Dinți, o combinație între erbivore și carnivore.
  - Fără dinți.
- Dieta:**
- Erbivore (mănâncă plante):
    - Frugivore (mănâncă fructe).
    - Nectarivore (mănâncă nectar).
    - Florivore (mănâncă flori).
    - Granivore (mănâncă boabe).
    - Xilofagi (mănâncă lemn).
    - Folivore (mănâncă frunze).
  - Carnivore (mănâncă animale).
  - Omnivore (mănâncă plante și animale).
  - Detritivore (mănâncă părți vegetale și animale decompușe și fecale).
  - Paraziți (mănâncă sângele altui animal).

Reproducere:

- Vivipare (nasc pui vii complet dezvoltati).
  - Ovipipare (ouăle rămân în corpul mamei până eclozează).
- Habitat de hrănire:**
- Aerian: aer; înconjuramentul arborilor; liziera pădurii; aliniamente de arbori.
  - Terestru: păduri; stâncării; pajști.
  - Acvatic: râuri; lacuri; bălți.
- Habitat de adăpost:**
- Aerian: cub; scorbură; sub scoarță.
  - Terestru: scutur; încăperi construite din lemne.
  - Subteran: bărog/vizină în pământ; fisură în stâncă; peșteră; galerie în pământ;
  - Acvatic: sub pietre și rădăcini; în sedimente.

Specie

Habitatul speciei

Denumire populară: Șorecar comun / Uliu

- Stare de conservare** (Lista roșie IUCN): risc scăzut; pe cale de dispariție; dispărută.
- Protejată la nivel:** național; european
- Clasificare științifică:**
- Regn: Animalia
  - Încrângătură: Chordata
  - Clasă: Aves
  - Ordin: Accipitriformes
  - Familie: Accipitridae
  - Gen: Buteo
  - Specie: *Buteo buteo*
- Morfologie:**
- Lungime: 69-83 cm, 110-130 cm aripile.
  - Greutate: 0,8-1 kg.
  - Culoare: brun-roșcat sau maro
  - Acoperire: blană; pene; solzi; piele;
  - Membre: picioare; aripi; înțoțitoare; nu are.
  - Urech: lungi; scurte; fără urechi.
  - Coarne: mari; mici; fără coarne.

Comportament:

- Longevitate: 25 ani
  - Număr juvenil: 2-4 ouă
  - Viteză de deplasare: 45 km/h
  - Suprafața teritoriului: 20 km².
- Schelet:**
- Endoschelet (schelet în interiorul organismului, coloană vertebrală, internă).
  - Exoschelet (carcasă, cochilie, externă).
  - Exoschelet cartilaginog (tesut puternic cartilagin, extern).
  - Schelet hidrostatic (cavități segmentate, pline cu lichid, interne).

- Dențițe:**
- Dinți mari, molari puțin adânci și plați (erbivore).
  - Dinți ascuțiți, cu canini adânci (carnivore).
  - Dinți, o combinație între erbivore și carnivore.
  - Fără dinți.
- Dieta:**
- Erbivore (mănâncă plante):
    - Frugivore (mănâncă fructe).
    - Nectarivore (mănâncă nectar).
    - Florivore (mănâncă flori).
    - Granivore (mănâncă boabe).
    - Xilofagi (mănâncă lemn).
    - Folivore (mănâncă frunze).
  - Carnivore (mănâncă animale).
  - Omnivore (mănâncă plante și animale).
  - Detritivore (mănâncă părți vegetale și animale decompușe).
  - Paraziți (mănâncă sângele altui animal).

Reproducere:

- Vivipare (nasc pui vii complet dezvoltati).
  - Ovipipare (ouăle rămân în corpul mamei până eclozează).
- Habitat de hrănire:**
- Aerian: aer; înconjuramentul arborilor; liziera pădurii; aliniamente de arbori.
  - Terestru: păduri; stâncării; pajști.
  - Acvatic: râuri; lacuri; bălți.
- Habitat de adăpost:**
- Aerian: cub; scorbură; sub scoarță.
  - Terestru: scutur; încăperi construite din lemne.
  - Subteran: bărog/vizină în pământ; fisură în stâncă; peșteră; galerie în pământ;
  - Acvatic: sub pietre și rădăcini; în sedimente.

Specie

Habitatul speciei

Denumire populară: Corb

Stare de conservare (Lista roșie IUCN): risc scăzut; pe cale de dispariție; dispărută.

Protejată la nivel: național; european.

Clasificare științifică:

- Regn: Animalia
- Încadrare: Chordata
- Clasă: Aves
- Ordin: Passeriformes
- Familie: Corvidae
- Gen: Corvus
- Specie: *Corvus corax*

Morfologie:

- Lungime: 69 cm.
- Greutate: 0,7-1,6 kg.
- Culoare: negru
- Acoperire: blanș; pene; solzi; piele; carcasă; cochilie.
- Membre: picioare; aripi; înotătoare; nu are.
- Urechi: lungi; scurte; fără urechi.
- Coarne: mari; mici; fără coarne.

Comportament:

- Longevitate: 15-40 ani
- Număr juvenil: 3-7 ouă
- Viteză de deplasare: 65 km/h.
- Suprafața teritoriului: 20.000 km².

Schelet:

- Endoschelet (schelet în interiorul organismului, coloană vertebrală internă).
- Exoschelet (carcasă, cochilie, externă).
- Exoschelet cartilaginos (tesut puternic cartilaginos, extern).
- Schelet hidrostatic (cavități segmentate, pline cu lichid, interne).

Denție:

- Diți mari, molari puțin adânci și plați (erbivore).
- Diți ascuți, cu canini adânci (carnivore).
- Diți, o combinație între erbivore și carnivore.
- Fără diți.

Dieta:

- Erbivore (mănâncă plante):
  - Frugivore (mănâncă fructe).
  - Nectarivore (mănâncă nectar).
  - Florivore (mănâncă flori).
  - Granivore (mănâncă boabe).
  - Xilofagi (mănâncă lemne).
- Folivore (mănâncă frunze).
- Carnivore (mănâncă animale).
- Omnivore (mănâncă plante și animale).
- Detritivore (mănâncă părți vegetale și animale descompuse și fecale).
- Paraziți (mănâncă sângele altui animal).

Reproducere:

- Ovipare (depun ouă).
- Vivipare (născ pui vii complet dezvoltati).
- Ovovivipare (ouăle rămân în corpul mamei până eclozează).

Habitat de hrănire:

- Aerian: aer; coronamentul arborilor; izliera pădurii; aliniamente de arbori.
- Terestru: păduri; stâncării; pajști.
- Acvatic: râuri; lacuri; bălți.

Habitat de adăpost:

- Aerian: cuib; scorbură; sub scoartă.
- Terestru: culcuș; încăperi construite din lemne.
- Subteran: băllog/vizuină în pământ; fisură în stâncă; peșteră; galerie în pământ.
- Acvatic: sub pietre și rădăcini; în sedimente.

Denumire populară: Ciocănitoare cu spate alb

Stare de conservare (Lista roșie IUCN): risc scăzut; pe cale de dispariție; dispărută.

Protejată la nivel: național; european.

Clasificare științifică:

- Regn: Animalia
- Încadrare: Chordata
- Clasă: Aves
- Ordin: Piciforme
- Familie: Picidae
- Gen: Dendrocopos
- Specie: *Dendrocopos leucotos*

Morfologie:

- Lungime: 26 cm.
- Greutate: 119 g.
- Culoare: negru cu dungi albe și pete roșii.
- Acoperire: blanș; pene; solzi; piele; carcasă; cochilie.
- Membre: picioare; aripi; înotătoare; nu are.
- Urechi: lungi; scurte; fără urechi.
- Coarne: mari; mici; fără coarne.

Comportament:

- Longevitate: 3-4 ani
- Număr juvenil: 3-5 ouă
- Viteză de deplasare: 25 km/h.
- Suprafața teritoriului: 2 km².

Schelet:

- Endoschelet (schelet în interiorul organismului, coloană vertebrală internă).
- Exoschelet (carcasă, cochilie, externă).
- Exoschelet cartilaginos (tesut puternic cartilaginos, extern).
- Schelet hidrostatic (cavități segmentate, pline cu lichid, interne).

Denție:

- Diți mari, molari puțin adânci și plați (erbivore).
- Diți ascuți, cu canini adânci (carnivore).
- Diți, o combinație între erbivore și carnivore.
- Fără diți.

Dieta:

- Erbivore (mănâncă plante):
  - Frugivore (mănâncă fructe).
  - Nectarivore (mănâncă nectar).
  - Florivore (mănâncă flori).
  - Granivore (mănâncă boabe).
  - Xilofagi (mănâncă lemne).
  - Folivore (mănâncă frunze).
- Carnivore (mănâncă animale).
- Omnivore (mănâncă plante și animale).
- Detritivore (mănâncă părți vegetale și animale descompuse și fecale).
- Paraziți (mănâncă sângele altui animal).

Reproducere:

- Ovipare (depun ouă).
- Vivipare (ouăle rămân în corpul mamei până eclozează).

Habitat de hrănire:

- Aerian: aer; coronamentul arborilor; izliera pădurii; aliniamente de arbori.
- Terestru: păduri; stâncării; pajști.
- Acvatic: râuri; lacuri; bălți.

Habitat de adăpost:

- Aerian: cuib; scorbură; sub scoartă.
- Terestru: culcuș; încăperi construite din lemne.
- Subteran: băllog/vizuină în pământ; fisură în stâncă; peșteră; galerie în pământ;
- Acvatic: sub pietre și rădăcini; în sedimente.

Specie

Habitatul speciei

Specie

Habitatul speciei

Denumire populară: Vidră

Stare de conservare (Lista roșie IUCN): risc scăzut; pe cale de dispariție; dispărută.
Protejat la nivel: național; european

Clasificare științifică:

- Regn: Animalia
- Încrângător: Chordata
- Clasă: Mammalia
- Ordin: Carnivora
- Familie: Mustelidae
- Gen: *Lutra*
- Specie: *Lutra lutra*

Morfologie:

- Lungime: 1 m
- Greutate: 17 kg
- Culoare: cenușiu-brun
- Acoperire: blană; pene; solzi; piele; carcasă; cochilie
- Membre: picioare; aripi; înotătoare; nu are
- Urechile: lungi; scurte; fără urechi
- Coarne: mari; mici; fără coarne

Comportament:

- Longevitate: 12-22 ani
- Număr juvenil: 2-3 pui
- Viteză de deplasare: 29 km/h
- Suprafața teritoriului: 0,5 km²

Schelet:

- Endoschelet (schelet în interiorul organismului, coloană vertebrală internă)
- Exoschelet (carcasă, cochilie, externă)
- Exoschelet cartilaginos (tesut puternic cartilaginos, extern)
- Schelet hidrostatic (cavități segmentate, pline cu lichid, interne)

Dieta:

- Dieta: Dintii mari, molari puțin adânci și plați (erbivore); Dintii ascuțiți, cu canini adânci (carnivore); Dintii o combinație între erbivore și carnivore; Fără dinți.
- Dieta: Frugivore (mănâncă plante); Frugivore (mănâncă fructe); Nectarivore (mănâncă nectar); Florivore (mănâncă flori); Granivore (mănâncă boabe); Xilofagi (mănâncă lemn); Folivore (mănâncă frunze); Carnivore (mănâncă animale); Omnivore (mănâncă plante și animale); Detritivore (mănâncă părți vegetale și animale descompuse și fecale); Paraziți (mănâncă sângele altui animal).

Reproducere:

- Ovipare (depun ouă)
- Vivipare (nasc pui vii complet dezvoltati)
- Ovovivipare (ouăle rămân în corpul mamei până eclozează)

Habitat de hrănire:

- Aerian: aer; coronamentul arborilor; liziera

pădurii; aliniamente de arbori.

Terestru: păduri; stâncării; pajști.

Acvatic: râuri; lacuri; bălți.

Habitat de adăpost:

- Aerian: cuib; scorbură; sub scoarță
- Terestru: coluc; încăperi construite din lemne
- Subteran: bălgog/vizună în pământ; fisură în stâncă; peșteră; galerie în pământ;
- Acvatic: sub pietre și rădăcini; în sedimente.

Denumire populară: Jderul de copac

Stare de conservare (Lista roșie IUCN): risc scăzut; pe cale de dispariție; dispărută.
Protejat la nivel: național; european

Clasificare științifică:

- Regn: Animalia
- Încrângător: Chordata
- Clasă: Mamifere
- Ordin: Carnivora
- Familie: Mustelidae
- Gen: *Martes*
- Specie: *Martes martes*

Morfologie:

- Lungime: 53 cm
- Greutate: 1-1,5 kg
- Culoare: brun-roșcat
- Acoperire: blană; pene; solzi; piele; carcasă; cochilie
- Membre: picioare; aripi; înotătoare; nu are
- Urechile: lungi; scurte; fără urechi
- Coarne: mari; mici; fără coarne

Comportament:

- Longevitate: 10-12 ani
- Număr juvenil: 2-7 pui
- Viteză de deplasare: 20-30 km/h
- Suprafața teritoriului: 1,5-23 km²

Schelet:

- Endoschelet (schelet în interiorul organismului, coloană vertebrală internă)
- Exoschelet (carcasă, cochilie, externă)
- Exoschelet cartilaginos (tesut puternic cartilaginos, extern)
- Schelet hidrostatic (cavități segmentate, pline cu lichid, interne)

Dieta:

- Dieta: Dintii mari, molari puțin adânci și plați (erbivore); Dintii ascuțiți, cu canini adânci (carnivore); Dintii o combinație între erbivore și carnivore; Fără dinți.
- Dieta: Frugivore (mănâncă plante); Frugivore (mănâncă fructe); Nectarivore (mănâncă nectar); Florivore (mănâncă flori); Granivore (mănâncă boabe); Xilofagi (mănâncă lemn); Folivore (mănâncă frunze); Carnivore (mănâncă animale); Omnivore (mănâncă plante și animale); Detritivore (mănâncă părți vegetale și animale descompuse și fecale); Paraziți (mănâncă sângele altui animal).

Reproducere:

- Ovipare (depun ouă)
- Vivipare (nasc pui vii complet dezvoltati)
- Ovovivipare (ouăle rămân în corpul mamei până eclozează)

Habitat de hrănire:

- Aerian: aer; coronamentul arborilor; liziera

pădurii; aliniamente de arbori.

Terestru: păduri; stâncării; pajști.

Acvatic: râuri; lacuri; bălți.

Habitat de adăpost:

- Aerian: cuib; scorbură; sub scoarță
- Terestru: coluc; încăperi construite din lemne
- Subteran: bălgog/vizună în pământ; fisură în stâncă; peșteră; galerie în pământ;
- Acvatic: sub pietre și rădăcini; în sedimente.

Specie

Habitatul speciei

Specie

Habitatul speciei

Denumire populară: Bursuc / Viezure

- Stare de conservare** (Lista roșie IUCN): risc scăzut, pe cale de dispariție, dispărută.
- Protejată la nivel:** național, european
- Clasificare științifică:**
- Regn: Animalia
  - Încrângătură: Chordata
  - Clasă: Mammalia
  - Ordin: Carnivora
  - Familie: Mustelidae
  - Gen: Meles
  - Specie: *Meles meles*
- Morfologie:**
- Lungime: 56-90 cm.
  - Greutate: 7-17 kg.
  - Culoare: negru, gri, maro cu dungi albe pe cap.
  - Acoperire: blană, pene, solzi, piele, carcasă, cochilie.
  - Membr.: picioare, aripi, înotătoare, nu are.
  - Urech.: lungi, scurte, fără urechi.
  - Coarne: mari, mici, fără coarne.
- Comportament:**
- Longevitate: 15 ani.
  - Număr juvenil: 1-5 pui.
  - Viteză de deplasare: 40 km/h.
  - Suprafața teritoriului: 1,5 km².

- Schelet:**
- Endoschelet (schelet în interiorul organismului, coloană vertebrală, internă).
  - Exoschelet (carcasă, cochilie, externă).
  - Exoschelet cartilaginous (tesut puternic cartilaginous, extern).
  - Schelet hidrostatic (cavități segmentate, pline cu lichid, interne).

Specie

Habitatul speciei

Denumire populară: Porc mistreț

- Stare de conservare** (Lista roșie IUCN): risc scăzut, pe cale de dispariție, dispărută.
- Protejată la nivel:** național, european
- Clasificare științifică:**
- Regn: Animalia
  - Încrângătură: Chordata
  - Clasă: Mamifere
  - Ordin: Artiodactyla
  - Familie: Suidae
  - Gen: Sus
  - Specie: *Sus scrofa*
- Morfologie:**
- Lungime: 1,8 m.
  - Greutate: 70-250 kg.
  - Culoare: negru, gri.
  - Acoperire: blană, pene, solzi, piele, carcasă, cochilie.
  - Membr.: picioare, aripi, înotătoare, nu are.
  - Urech.: lungi, scurte, fără urechi.
  - Coarne: mari, mici, fără coarne.
- Comportament:**
- Longevitate: 10-25 ani.
  - Număr juvenil: 5-6 pui.
  - Viteză de deplasare: 40 km/h.
  - Suprafața teritoriului: 4 km².

- Schelet:**
- Endoschelet (schelet în interiorul organismului, coloană vertebrală, internă).
  - Exoschelet (carcasă, cochilie, externă).
  - Exoschelet cartilaginous (tesut puternic cartilaginous, extern).
  - Schelet hidrostatic (cavități segmentate, pline cu lichid, interne).

Specie

Habitatul speciei

Pisică sălbatică

- Stare de conservare** (Lista roșie IUCN): risc scăzut, pe cale de dispariție, dispărută.
- Protejată la nivel:** național, european
- Clasificare științifică:**
- Regn: Animalia
  - Increngătură: Chordata
  - Clasă: Mammalia
  - Ordin: Carnivora
  - Familie: Felidae
  - Gen: Felis
  - Specie: *Felis silvestris*
- Morfologie:**
- Lungime: 45-80 cm.
  - Greutate: 3-8 kg.
  - Culoare: cenușiu, brun, cu dungi negre.
  - Acoperire: blând, pene, solzi, piele,
  - Membre: picioare, țărpi, înțoțitoare, nu are.
  - Urechile: lungi, scurte, fără urechi.
  - Coarne: mari, mici, fără coarne.

Comportament:

- Longevitate: 14 ani
- Număr juvenil: 2-4 pui
- Viteza de deplasare: 50 km/h
- Suprafața teritoriului: 1-9 km²

Schelet:

- Endoschelet (schelet în interiorul organismului, coloană vertebrală internă)
- Exoschelet (carcasă, cochilie, externă)
- Exoschelet cartilagineos (tesut putemic cartilagineos, extern)
- Schelet hidrostatic (cavități segmentate, pline cu lichid, interne)

Specie

Habitatul speciei

Râs

- Stare de conservare** (Lista roșie IUCN): risc scăzut, pe cale de dispariție, dispărută.
- Protejată la nivel:** național, european
- Clasificare științifică:**
- Regn: Animalia
  - Increngătură: Chordata
  - Clasă: Mammalia
  - Ordin: Carnivora
  - Familie: Felidae
  - Gen: Lynx
  - Specie: *Lynx lynx*
- Morfologie:**
- Lungime: 70-130 cm.
  - Greutate: 18-30 kg.
  - Culoare: maro, auriu, cu pete negre.
  - Acoperire: blând, pene, solzi, piele,
  - Carcasă: cochilie
  - Membre: picioare, țărpi, înțoțitoare, nu are.
  - Urechile: lungi, scurte, fără urechi.
  - Coarne: mari, mici, fără coarne.

Comportament:

- Longevitate: 21 ani
- Număr juvenil: 2-3 pui
- Viteza de deplasare: 80 km/h
- Suprafața teritoriului: 100-2000 km²

Schelet:

- Endoschelet (schelet în interiorul organismului, coloană vertebrală internă)
- Exoschelet (carcasă, cochilie, externă)
- Exoschelet cartilagineos (tesut putemic cartilagineos, extern)
- Schelet hidrostatic (cavități segmentate, pline cu lichid, interne)

Specie

Dentile:

- Dinți mari, molari puțin adânci și plați (erbivore)
- Dinți ascuțiți, cu canini adânci (carnivore)
- Dinți o combinate între erbivore și carnivore
- Fără dinți

Dietă:

- Erbivore (mănâncă plante)
- Frugivore (mănâncă fructe)
- Nectarivore (mănâncă nectar)
- Florivore (mănâncă flori)
- Granivore (mănâncă boabe)
- Xilofagi (mănâncă lemn)
- Folivore (mănâncă frunze)
- Carnivore (mănâncă animale)
- Omnivore (mănâncă plante și animale)
- Detritivore (mănâncă părți vegetale și animale descompuse și fecale)
- Paraziți (mănâncă sângele altui animal)

Reproducere:

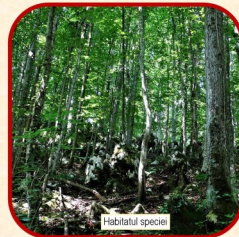
- Ovipare (depun ouă)
- Vivipare (nasc pui vii complet dezvoltati)
- Oovivipare (ouăle rămân în corpul mamei până eclozează)

Habitat de hrănire:

- Aerian: aer, coronamentul arborilor, iziera pădurii, aliniamente de arbori
- Terestru: păduri, stâncării, pașaji
- Acvatic: râuri, lacuri, bălți

Habitat de adapost:

- Aerian: culb, scorbură, sub scoarță
- Terestru: colucul, încăperi construite din lemne
- Subteran: băltoag/vizină în pământ, fisură în stâncă, peșteră, galerie în pământ
- Acvatic: sub pietre și rădăcini, în sedimente

Habitatul speciei

Pisică sălbatică

Denumire populară:

Stare de conservare (Lista roșie IUCN): risc scăzut, pe cale de dispariție, dispărută.

Protejată la nivel: național, european

Clasificare științifică:

- Regn: Animalia
- Increngătură: Chordata
- Clasă: Mammalia
- Ordin: Carnivora
- Familie: Felidae
- Gen: Felis
- Specie: *Felis silvestris*

Morfologie:

- Lungime: 45-80 cm.
- Greutate: 3-8 kg.
- Culoare: cenușiu, brun, cu dungi negre.
- Acoperire: blând, pene, solzi, piele,
- Membre: picioare, țărpi, înțoțitoare, nu are.
- Urechile: lungi, scurte, fără urechi.
- Coarne: mari, mici, fără coarne.

Comportament:

- Longevitate: 14 ani
- Număr juvenil: 2-4 pui
- Viteza de deplasare: 50 km/h
- Suprafața teritoriului: 1-9 km²

Schelet:

- Endoschelet (schelet în interiorul organismului, coloană vertebrală internă)
- Exoschelet (carcasă, cochilie, externă)
- Exoschelet cartilagineos (tesut putemic cartilagineos, extern)
- Schelet hidrostatic (cavități segmentate, pline cu lichid, interne)

Râs

Denumire populară:

Stare de conservare (Lista roșie IUCN): risc scăzut, pe cale de dispariție, dispărută.

Protejată la nivel: național, european

Clasificare științifică:

- Regn: Animalia
- Increngătură: Chordata
- Clasă: Mammalia
- Ordin: Carnivora
- Familie: Felidae
- Gen: Lynx
- Specie: *Lynx lynx*

Morfologie:

- Lungime: 70-130 cm.
- Greutate: 18-30 kg.
- Culoare: maro, auriu, cu pete negre.
- Acoperire: blând, pene, solzi, piele,
- Carcasă: cochilie
- Membre: picioare, țărpi, înțoțitoare, nu are.
- Urechile: lungi, scurte, fără urechi.
- Coarne: mari, mici, fără coarne.

Comportament:

- Longevitate: 21 ani
- Număr juvenil: 2-3 pui
- Viteza de deplasare: 80 km/h
- Suprafața teritoriului: 100-2000 km²

Schelet:

- Endoschelet (schelet în interiorul organismului, coloană vertebrală internă)
- Exoschelet (carcasă, cochilie, externă)
- Exoschelet cartilagineos (tesut putemic cartilagineos, extern)
- Schelet hidrostatic (cavități segmentate, pline cu lichid, interne)

Habitat de hrănire:

- Aerian: aer, coronamentul arborilor, iziera pădurii, aliniamente de arbori
- Terestru: păduri, stâncării, pașaji
- Acvatic: râuri, lacuri, bălți

Habitat de adapost:

- Aerian: culb, scorbură, sub scoarță
- Terestru: colucul, încăperi construite din lemne
- Subteran: băltoag/vizină în pământ, fisură în stâncă, peșteră, galerie în pământ
- Acvatic: sub pietre și rădăcini, în sedimente

Specie

Habitatul speciei

Denumire populară: **Cerb**

Stare de conservare (Lista roșie IUCN): risc scăzut, pe cale de dispariție, dispărută.

Protejată la nivel: național, european

Clasificare științifică:

- Regn: Animalia
- Încrângătură: Chordata
- Clasă: Mammalia
- Ordin: Artiodactyla
- Familie: Cervidae
- Gen: Cervus
- Specie: *Cervus elaphus*

Morfologie:

- Lungime: 1,7-2,5 m.
- Greutate: 80-300 kg.
- Culoare: maro - roșiatic
- Acoperire: blană, pene, solzi, piele, carcasă, cochilie.
- Membre: picioare, țărpi, înotătoare, nu are.
- Urechii: lungi, scurte, fără urechi.
- Coarne: mari, mici, fără coarne.

Comportament:

- Longevitate: 20 ani.
- Număr juvenil: 1-2 vitei.
- Viteză de deplasare: 60-80 km/h.
- Suprafața teritoriului: 300-600 km².

Schelet:

- Endoschelet (schelet în interiorul organismului, coloană vertebrală internă)
- Exoschelet (carcasă, cochilie, externă)
- Exoschelet cartilaginous (tesut puternic cartilaginous, extern)
- Schelet hidrostatic (cavități segmentate, pline cu lichid, interne)

Dențiile:

- Dinți mari, molari puțin adânci și plați (erbivore).
- Dinți ascuțiți, cu canini adânci (carnivore).
- Dinți, o combinație între erbivore și carnivore.
- Fără dinți.

Dieta:

- Erbivore (mănâncă plante):
  - Frugivore (mănâncă fructe)
  - Nectarivore (mănâncă nectar)
  - Florivore (mănâncă flori)
  - Granivore (mănâncă boabe)
  - Xilofagi (mănâncă lemni)
  - Folivore (mănâncă frunze)
- Carnivore (mănâncă animale)
- Omnivore (mănâncă plante și animale)
- Detritivore (mănâncă părți vegetale și animale descompuse și fecale)
- Paraziți (mănâncă sângele altui animal)

Reproducere:

- Ovipare (dupun ouă)
- Vivipare (nasc pui vii complet dezvoltăți)
- Ovovivipare (ouăle rămân în corpul mamei până eclozează)
- Habitat de hrănire:
  - Aerian: aer, ornamentații arborilor, izliera pădurii, aliniamente de arbori.
  - Terestru: păduri, stâncăni, pașaji.
  - Acvatic: râuri, lacuri, bălți.

Habitat de adapost:

- Aerian: culb, scorbură, sub scoartă
- Terestru: culcuș, încăperi construite din lemne.
- Subteran: băltoag/vizuină în pământ, fisură în stâncă, peșteră, galerie în pământ,
- Acvatic: sub pietre și rădăcini, în sedimente.

Denumire populară: **Çăprio**

Stare de conservare (Lista roșie IUCN): risc scăzut, pe cale de dispariție, dispărută.

Protejată la nivel: național, european

Clasificare științifică:

- Regn: Animalia
- Încrângătură: Chordata
- Clasă: Mammalia
- Ordin: Artiodactyla
- Familie: Cervidae
- Gen: Capreolus
- Specie: *Capreolus capreolus*

Morfologie:

- Lungime: 95-135 m.
- Greutate: 15-30 kg.
- Culoare: roșu brun.
- Acoperire: blană, pene, solzi, piele, carcasă, cochilie.
- Membre: picioare, țărpi, înotătoare, nu are.
- Urechii: lungi, scurte, fără urechi.
- Coarne: mari, mici, fără coarne.

Comportament:

- Longevitate: 10 ani.
- Număr juvenil: 1-3.
- Viteză de deplasare: 40-90 km/h.
- Suprafața teritoriului: 30-100 km².

Schelet:

- Endoschelet (schelet în interiorul organismului, coloană vertebrală internă)
- Exoschelet (carcasă, cochilie, externă)
- Exoschelet cartilaginous (tesut puternic cartilaginous, extern)
- Schelet hidrostatic (cavități segmentate, pline cu lichid, interne)

Dențiile:

- Dinți mari, molari puțin adânci și plați (erbivore).
- Dinți ascuțiți, cu canini adânci (carnivore).
- Dinți, o combinație între erbivore și carnivore.
- Fără dinți.

Dieta:

- Erbivore (mănâncă plante):
  - Frugivore (mănâncă fructe)
  - Nectarivore (mănâncă nectar)
  - Florivore (mănâncă flori)
  - Granivore (mănâncă boabe)
  - Xilofagi (mănâncă lemni)
  - Folivore (mănâncă frunze)
- Carnivore (mănâncă animale)
- Omnivore (mănâncă plante și animale)
- Detritivore (mănâncă părți vegetale și animale descompuse și fecale)
- Paraziți (mănâncă sângele altui animal)

Reproducere:

- Ovipare (dupun ouă)
- Vivipare (nasc pui vii complet dezvoltăți)
- Ovovivipare (ouăle rămân în corpul mamei până eclozează)
- Habitat de hrănire:
  - Aerian: aer, ornamentații arborilor, izliera pădurii, aliniamente de arbori.
  - Terestru: păduri, stâncăni, pașaji.
  - Acvatic: râuri, lacuri, bălți.

Habitat de adapost:

- Aerian: culb, scorbură, sub scoartă
- Terestru: culcuș, încăperi construite din lemne.
- Subteran: băltoag/vizuină în pământ, fisură în stâncă, peșteră, galerie în pământ,
- Acvatic: sub pietre și rădăcini, în sedimente.

Specie

Habitatul speciei

Specie

Habitatul speciei

Denumire populară: Lup

- Stare de conservare** (Lista roșie IUCN): risc scăzut; pe cale de dispariție; dispărută.
- Protejată la nivel:** național; european
- Clasificare științifică:**
- Regn: Animalia
  - Încrângătură: Chordata
  - Clasă: Mammalia
  - Ordin: Carnivora
  - Familie: Canidae
  - Gen: Canis
  - Specie: *Canis lupus*
- Morfologie:**
- Lungime: 80 cm.
  - Greutate: 21-45 kg.
  - Culoare: Cenușiu.
  - Acoperire: blană; pene; solzi; piele; carcasă; cochilie.
  - Membre: picioare; aripi; înotătoare; nu are.
  - Urechi: lungi; scurte; fără urechi.
  - Coarne: mari; mici; fără coarne.

Comportament:

- Longevitate: 14-16 ani
- Număr juvenil: 4-6 pui.
- Viteză de deplasare: 60 km/h.
- Suprafața teritoriului: 100-500 km².

Schelet:

- Endoschelet (schelet în interiorul organismului, coloană vertebrală, internă).
- Exoschelet (carcasă, cochilie, externă).
- Exoschelet cartilaginos (tesut puternic cartilaginos, extern).
- Schelet hidrostatic (cavități segmentate, pline cu lichid, interne).

Denție:

- Dinți mari, molari puțin adânci și plați (erbivore).
- Dinți ascuți, cu canini adânci (carnivore).
- Dinți, o combinație între erbivore și carnivore.
- Fără dinți.

Dieta:

- Erbivore (mănâncă plante);
  - Frugivore (mănâncă fructe)
  - Nectarivore (mănâncă nectar).
  - Florivore (mănâncă flori).
  - Granivore (mănâncă boabe).
  - Xilofagi (mănâncă lemn).
  - Folivore (mănâncă frunze).
- Carnivore (mănâncă animale).
- Omnivore (mănâncă plante și animale).
- Detritivore (mănâncă părți vegetale și animale descompuse și fecale).
- Paraziți (mănâncă sângele altui animal).

Reproducere:

- Ovipare (depun ouă).
- Paraziți (mănâncă sângele altui animal).
- Vivipare (nasc pui vii complet dezvoltați).
- Ovipipare (ouăle rămân în corpul mamei până eclozează).

Habitat de hrănire:

- Aerial: aer; coronamentul arborilor; liziera pădurii; aliniamente de arbori.
- Terestru: păduri; stâncării; pași.
- Acvatic: râuri; lacuri; bălți.

Habitat de adăpost:

- Aerial: cuib; scorbură; sub scoarță.
- Terestru: culcuș; încăperi construite din lemne.
- Subteran: băltoag/vizină în pământ; fisură în stâncă; peșteră; galerie în pământ;
- Acvatic: sub pietre și rădăcini; în sedimente.

Denumire populară: Urs

- Stare de conservare** (Lista roșie IUCN): risc scăzut; pe cale de dispariție; dispărută.
- Protejată la nivel:** național; european
- Clasificare științifică:**
- Regn: Animalia
  - Încrângătură: Chordata
  - Clasă: Mammalia
  - Ordin: Carnivora
  - Familie: Ursidae
  - Gen: Ursus
  - Specie: *Ursus arctos*
- Morfologie:**
- Lungime: 2,5 m.
  - Greutate: 80-600 kg.
  - Culoare: Brun.
  - Acoperire: blană; pene; solzi; piele; carcasă; cochilie.
  - Membre: picioare; aripi; înotătoare; nu are.
  - Urechi: lungi; scurte; fără urechi.
  - Coarne: mari; mici; fără coarne.

Comportament:

- Longevitate: 20-30 ani
- Număr juvenil: 1-4 pui.
- Viteză de deplasare: 56 km/h.
- Suprafața teritoriului: 320 km².

Schelet:

- Endoschelet (schelet în interiorul organismului, coloană vertebrală, internă).
- Exoschelet (carcasă, cochilie, externă).
- Exoschelet cartilaginos (tesut puternic cartilaginos, extern).
- Schelet hidrostatic (cavități segmentate, pline cu lichid, interne).

Denție:

- Dinți mari, molari puțin adânci și plați (erbivore).
- Dinți ascuți, cu canini adânci (carnivore).
- Dinți, o combinație între erbivore și carnivore.
- Fără dinți.

Dieta:

- Erbivore (mănâncă plante);
  - Frugivore (mănâncă fructe).
  - Nectarivore (mănâncă nectar).
  - Florivore (mănâncă flori).
  - Granivore (mănâncă boabe).
  - Xilofagi (mănâncă lemn).
  - Folivore (mănâncă frunze).
- Carnivore (mănâncă animale).
- Omnivore (mănâncă plante și animale).
- Detritivore (mănâncă părți vegetale și animale descompuse și fecale).
- Paraziți (mănâncă sângele altui animal).

Reproducere:

- Vivipare (depun ouă).
- Vivipare (nasc pui vii complet dezvoltați).
- Ovipipare (ouăle rămân în corpul mamei până eclozează).

Habitat de hrănire:

- Aerial: aer; coronamentul arborilor; liziera pădurii; aliniamente de arbori.
- Terestru: păduri; stâncării; pași.
- Acvatic: râuri; lacuri; bălți.

Habitat de adăpost:

- Aerial: cuib; scorbură; sub scoarță.
- Terestru: culcuș; încăperi construite din lemne.
- Subteran: băltoag/vizină în pământ; fisură în stâncă; peșteră; galerie în pământ;
- Acvatic: sub pietre și rădăcini; în sedimente.

Specie

Habitatul speciei

Specie

Habitatul speciei

Trasee tematice

Fauna din Parcul Național Semenic - Cheile Carașului

572 specii de faună din care aproape la nivel național, protejate și interzicte sunt:
 91 faună națională
 67 Convenția de Berna
 32 Convenția de Bonn
 18 Directiva „habitat”
 18 Directiva „pasăre”

Structura ecosistemelor naturale:
 87,0% Pădure
 6,2% Tăbăcitură
 0,1% Pășuni, pășuni, lăcări
 0,1% Sălbăciuni
 0,4% Așezări

Structura ecosistemelor seminativate:
 1,2% Lăcări și alte culturi complexe
 1,0% Culturi agricole

Structura ecosistemelor artificiale:
 0,2% Construcții

Stăvilarul Klaus și transportul lemnului exploatat din Semenic

Prima etapă de plufii lemnului pe Bărzăvia

1782 - se înființează lucrările pentru amenajarea albiei râului Bărzăvia în vederea plufării lemnului spre Reșta.

17 martie 1785 - a fost prima încercare de plufă lemnului pe Bărzăvia cu o mare transport deosebit de adrimonic apoi a reușit de oarecare natură între zona încă.

1788-1803 cu ajutorul unui stăvilar pe râul Bărzăvia, reușit pentru a realiza o mare necesar industrial de Vălig și Reșta.

1804 - a fost fondată societatea austro-română „Societatea de Exploatare și Transport” (Societățile Fondatoare ale Societății Generale de Credit Mobilier din Praga)

1824 - a fost fondată societatea austro-română „Societatea de Exploatare și Transport” (Societățile Fondatoare ale Societății Generale de Credit Mobilier din Praga)

1885 - Guvernul din Viena reconstruiește la ȘTEC, stăvilarul râului Bărzăvia și înființează fabrica.

1887 - se întreprinde primul canal de transport pe râul Klaus.

1889 - se întreprinde primul canal de transport pe râul Klaus.

A doua etapă de plufii lemnului pe Bărzăvia

1884-1885 - a fost ridicat un pod de râul Bărzăvia în localitatea Klaus, în dreptul actualului Vila Klaus. Areva 70 m lungime, 11,5 m înălțime și 10 m înălțime de acțiune de apă.

1887 - a sursă de apă caldă (221° C) în zona actuală a școlii din 1912. Scopul stăvilării pe râu în zona Bărzăvia (38 km), pentru furnizarea energiei electrice și apă caldă.

18 august 1885 - a început noua perioadă de plufă prin ocupația administrației Austriei Julius Fiedler. Dinău împingea bargajii, de obicei cel pe un în perioada aprilie-septembrie, stăvilarul se deșchidea pentru a crea un breș de apă care asigura o viteză de 4.000 - 10.000 mc de lemn pe marile râuri, transportându-le până la Reșta.

La intrarea în cartierul Leoni din Reșta, erau amenajate pe râul Bărzăvia două stăvile (grăburi) în lungime de 40 m, dispuși la 2 km unul față de altul, cu ajutorul cărora lemnul era sculat din apă și trimis pe un șir de ștafete până la mlaștină germană „Artănd”, alocată în apropierea râului Klaus.

Lemnul era stăvilat pentru un timp și apoi era sculat în cantonul în care se găsea de obicei cu capacitatea de până la 100 mc de lemn timp de câteva săptămâni. În zilele noastre stăvilarea este în curs de dezvoltare și este în funcție de timp pentru a asigura o mare producție.

transformat lemn în cutare de lemn - marș.

1884-1885 - stăvilarul de la Vila Klaus a fost construit terminat.

1904-1905 - se scoie din uz stăvilul Klaus, după ce a fost construit lângă el. Aceasta deoarece butași nu mai puteau asigura în treapta prin transportul acestora pe apă.

Pe perioada de stăvil din dreptul stăvilului din Leoni, au fost înființate și două comenzi de apă în apropiere - 1905 - 18 August 17, 18 August 17, 18 August 17.

1948 - Toată lucrarea între în proiectarea și realizarea stăvilului și până la finalizarea lui în anul 1950.

1950-1960 ing. Dorin Pavel a întreprins un proiect pentru construirea unui baraj și hidrocentrală în zona Klaus însă acesta nu a fost realizat.

La Clărea Klaus pentru apă caldă.

Monumentul Klaus

1889 - Se construiește monumentul de către societatea privată austro-română de exploatare a căilor de fier (ȘTEC), zona Klaus fiind importantă pentru viața.

1909 - în anul 1909 în luna 1889 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1920 - Se înființează în luna 1889 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

1929 - Vila Klaus a fost în proiectare și construită în anul 1929 pe ordonul administrației a Roma, președintele ȘTEC Privat și Directorul de Parcul Domestice ȘTEC C. Ambruziu a construit un canal mare de 172 m, înălțime 3 m, care a fost construit în anul 1909.

Vila Klaus

www.pnsc.ro
apnec@pnsc.ro
Tel: 0354-292629
Reștia, str. Petru Maior, 68

Vila Klaus

„Klause” = stăvilar

1808 – Se construiește o cabană în zona Klaus cu rol administrativ pentru stăvilari și cabană pentru vânătorile organizate în păduri.

~1909 probabil (cert la începutul secolului XX) se construiește Vila Klaus și clădirile administrative pe o suprafață de 795mp. Pe terenul de 8.350 mp se amenajează un parc pentru recreere, cu bănci, alei și rondouri de flori / arbuști ornamentali. Scopul complexului este acela de casă de relaxare și vânătoare pentru conducerea uzinei și sediu pentru administrare silvică a pădurii.

1920 – Se înființează de către statul român "Uzinele de Fier și Domeniile Reșița", societate pe acțiuni păstrând marii proprietarii internaționali ai STEG-ului: trustul englez Vickers & Armstrong Ltd., banca austriacă Boden Kredit Anstalt și compania elvețiană Continental Trust for Bank & Industrial Values din Basel. Max Carol Auschnitt (n. 14 februarie 1888, Galați - d. 18 ianuarie 1957, New York, Statele Unite) a fost administrator delegat al Uzinelor și Domeniilor de Fier din Reșița (U.D.R.), cea mai mare societate pe acțiuni care a existat în România înainte de instaurarea regimului comunist.

Industriașul Max Auschnitt, devenit coproprietar, era prieten cu regele Carol al II –lea al României, (Carol de Hohenzollern-Sigmaringen) tatăl viitorului rege Mihai, punând la dispoziția casei regale Vila Klaus. Erau parteneri de croaziere și partide de poker.

~ 1930 – regele Mihai ar fi învățat abecedarul la Vila Klaus alături de doi colegi ai săi din Caraș, unul fiu de preot iar celălalt fiu de țăran formând o clasă regală. U.D.R. a asigurat elevilor condițiile necesare desfășurării actului de învățământ în această zonă montană.

1939 – Vila Klaus alături de întreprinderile lui Max Auschnitt au fost „românizate” prin decizia dictaturii regale ca urmare a căderii în disgrația regelui Carol al II-lea al României. Decizia s-a menținut și în timpul dictaturii antonesciene.

1948 – Toate bunurile intră în proprietatea statului prin naționalizare astfel că Vila Klaus devine vilă de protocol pentru administrația publică.

1971 la Vila Klaus a fost cazat dictatorul Nicolae Ceaușescu, împreună cu soția sa, Elena, când au vizitat Reșița.

1980-2010 – Vila Klaus dobândește o altă utilitate, aceea de tabără școlară în administrarea Direcției de Tabere.

2011 – Vila este transferată în administrarea Direcției de Sport și Tineret Caraș-Severin, fără a mai avea o funcțiune publică.

Stăvilarul Klaus

Prima etapă de plutit lemnul pe Bârzava

1782 – au început lucrările pentru amenajarea albiei râului Bârzava în vederea plutitului lemnului spre Reșița.

17 martie 1785 – a fost prima încercare de plutit lemnul pe râul Bârzava dar nu a reușit transportul deoarece adâncimea apei și viteza de curgere naturală erau prea mici.

1795-1803 – cu ajutorul unui stăvilar pe râul Bârzava ridicat la Crivaia sub conducerea administratorului forestier Franz Loidl a fost utilizat plutăritul pentru a asigura lemnul necesar industriei din Văliug și Reșița.

3 martie 1803 – a intrat în funcțiune un ciocan de forjare la Văliug deoarece era ineficient transportul lemnului prin plutit pe râul Bârzava sau a mangalului, la capacitățile industriale din Reșița.

1834 – a fost fondată societatea austriaco-franceză „Societatea privilegiată cezarocrăiască austriacă de căi ferate de stat” (STEG). Fondatorii au fost banca vieneză „S.G. Sina”, „Arnstein & Eskeles” din Viena și de „Société Générale de Crédit Mobilier din Paris”

1855 – Guvernul din Viena concesionează la STEG, pădurile, căile ferate forestiere și minele de cărbune.

1860 – Se realizează primul cadastru forestier pentru păduri.

1864 – Se întocmește primul plan al exploatărilor forestiere.

A doua etapă de plutit lemnul pe Bârzava

1864-1865 – a fost ridicat stăvilarul pe râul Bârzava în locul numit „Klause”, în dreptul actualei Vile Klaus. A avea 76 m lungime, 11,5 m înălțime și 26 m lățime. Lacul de acumulare avusese o lungime de circa 500 m (conform unei schițe din 1912). Scopul stăvilărilor a fost de a asigura plutitul lemnului pe râu în jos până la Reșița (38 km), pentru furnizarea combustibilului necesar prelucrării fierului extras din minele situate în zona Ocna de Fier – Dognecea. Timpul de transport al lemnului prin plutire era de 6-7 ore.

Trunchiurile de copaci cu dimensiunea de câte 1 m, rezultate în urma exploatării silvice a pădurii din Valea Bârzăvița, erau aduse în albia râului Bârzava prin canale, jgheaburi sau cu ajutorul cailor.

18 august 1865 – a început noua perioadă de plutire prin decizia administratorului forestier Julius Radler. După umplerea barajului, de câteva ori pe an în perioada aprilie-septembrie, stăvilarul se deschidea pentru a crea un torent artificial care antrena cele 4.000 – 10.000 mc de lemne de pe malurile râului, transportându-le până la Reșița.

La intrarea în cartierul Lend din Reșița, erau amplasate pe râul Bârzava două stavile (grătare) în lungime de 40 m, dispuse la 2 km unul față de altul, cu ajutorul cărora lemnele erau scoase din apă. Lend sau „Länd” derivă de la termenul german „anlanden” = a scoate la uscat).

Lemnele erau stivuite pentru uscare în timpul verii apoi iarna se carbonizau în cele 20-30 de bocșe cu capacitatea de până la 160 mc de lemn timp de câteva săptămâni. Bocșele sunt stive radiale de lemn cu diametre de până la 16 m în bază, acoperite cu un strat de pământ pentru a asigura o ardere mocnită, transformând lemnul în cărbune de lemn – mangal.

1894-1895 – stăvilarul de la Vila Klaus a fost complet renovat.

1904-1905 – s-a scos din uz stavila Klaus, după ce s-a construit barajul Breazova deoarece buștenii nu mai puteau ajunge la Reșița prin transportul acestora pe apă.

Pe peretele de stâncă din dreptul stavilei din Lend, fusese fixată o placă comemorativă cu inscripția: „1865 – 18 August – 1. Klausstoß/1905 letzter Klausstoß” („1865 – 18 august – primul val / 1905 ultimul val”).

1916 – stavila de la Vila Klaus a fost demolată definitiv nemaiaivând nici o utilitate. În prezent se mai văd doar fragmente de fundație și zidărie în albia și pe malurile împădurite ale râului Bârzava.

1948 – Toate bunurile intră în proprietatea statului prin naționalizare astfel că pădurea trece în administrarea Inspectoratului silvic.

1950-1960 ing. Dorin Pavel a întocmit un proiect pentru construirea unui baraj și hidrocentrală în zona Klaus însă acesta nu a mai fost realizat.

Monumentul

1889 – Se construiește monumentul de către „Societatea privilegiată ceza-rocrăiască austriacă de căi ferate de stat” (STEG), zona Klaus fiind importantă pentru vânătoare.

Aici a fost colonizat în martie 1889 prin ordinul directorului A.Ronna, președinte al Societății Private al Uzinelor de Fier și Domeniilor ST.E.G. următorul grup de cervide: 1 cerb matur de 12 raze, 1 sulițar, 3 ciute mature, O junincă, 1 vițel.

*Din regiunea Riesengebirge Boemia superioară
„Cinstește etica vânătorească,,*

Troița

1891 – Se construiește troița de rugăciune de către Marie Ronna, soția președintelui directoratului societății austriaco-franceze „Societatea privilegiată cezarocrăiască austriacă de căi ferate de stat” (STEG).

Donat de către
DOAMNA
MARIE RONNA
soția președintelui
directoratului de minărit
și siderurgie.
1891.

Capela

1792 - 1793 se întemeiază o colonie de muncitori forestieri cu numele Franzdorf (Văliugul de astăzi), responsabil însărcinat fiind brigadierul silvic Franz Loidl. Muncitorii au venit din Austria, zona Salzkammergut pentru a produce cărbunele de lemn necesar fabricilor metalurgice din Reșița.

1858 - 1859 se întemeiază o colonie de muncitori austrieci, olteni, bănățeni și la Crivaia.

1862 - Se construiește capela catolică pentru mica colonie din zona Crivaia.

Parcul Național

Parcul Național (categoria II IUCN), este o zonă protejată administrată în principal pentru protejarea ecosistemelor și turism, declarat în anul 1982 prin Decizia Comitetului Executiv al Consiliului Popular Caraș Severin 499/1982.

Suprafața actuală: 36.051,5 ha.

Arii naturale protejate de interes național incluse în parcul național.

- ◆ Rezervația Naturală Cheile Carașului.
- ◆ Rezervația Naturală Cheile Gârliștei.
- ◆ Rezervația Naturală Buhui-Mărghitaș.
- ◆ Rezervația Naturală Izvoarele Carașului.
- ◆ Rezervația Naturală Bârzăvița.
- ◆ Rezervația Naturală Izvoarele Nerei.
- ◆ Rezervația Naturală Peștera Comarnic.
- ◆ Rezervația Naturală Peștera Popovăț.
- ◆ Rezervația Naturală Peștera Buhui.
- ◆ Rezervația Naturală Peștera Exploratorii.

Arii naturale protejate de interes european incluse în parcul național.

- ◆ Sit de Importanță Comunitară Semenic – Cheile Carașului.
- ◆ Sit de Protecție Avifaunistică Munții Semenic - Cheile Carașului.

Arii naturale protejate de interes internațional incluse în parcul național.

- ◆ Sit UNESCO Pădurea de fâgete Izvoarele Nerei.

Recomandări

Folosiți doar:

- ◆ Parcare amenajată pentru autoturisme.
  - ◆ Traseul tematic „Fauna din PNSCC” sau traseul turistic (marcaj cruce roșie) pentru plimbarea pedestră.
  - ◆ Drumul Crivaia - Vila Klaus (DJ582D) pentru plimbarea cu bicicleta.
  - ◆ Locurile de popas si belvedere pentru odihnă și priveliște.
  - ◆ Locul de campare amenajat.
  - ◆ Primusul pentru prepararea/încalzirea mâncării.
  - ◆ Coșurile de gunoi menajer dacă există sau evacuați deșeurile în afara parcului național.
  - ◆ Echipamente audio doar cu căști.
  - ◆ Lesa pentru animalele de companie.
  - ◆ Indicațiile rangerului, jandarmului montan, salvamontistului, etc.
-
- ◆ Evitați aglomerarea persoanelor pe traseu în zonele înguste.
  - ◆ Nu distrugeți sau degradați amenajările, marcajele sau panourile indicatoare ale traseului tematic.

Contează pentru viitor!

www.pnscc.ro

apnscc@gmail.com

Administrația Parcului Național Semenic—Cheile Carașului

Str. Petru Maior, nr. 69A, Reșița, Caraș-Severin; +40 355 429 929

Text și documentare: Bogdan Bădescu, Günther Loidl, Rank Rainer.

Fotografii: Bogdan Bădescu, Nicolae Ifca, Günther Loidl; Rainer Rank, Ciprian Floare, Irinel Bucur.

Surse bibliografice : Mircea Rusnac - Istoria Banatului, blog.